

SLOVENSKI Jadran

KOPER — 16. NOVEMBRA 1956

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO V. — ŠTEV. 47

Izhaja vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Rastko Bradaščka. Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje »Slovenski Jadran«. Direktor in glavni urednik Stane Škrabar. Za tisk odgovarja Franc Zdešar. Uredništvo in uprava v Kopru, Kidričeva 26, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500 din, za inozemstvo pa 1000 din ali 3,5 dolarja Bančni rač. 65-KB-1-Z-181.

DAN RIBIČEV

Obe naši veliki ribički podjetji, »Riba« v Izoli in »Ribič« v Piranu, bosta v soboto 17. t. m. s pomočjo svojih sindikalnih organizacij proslavili tradicionalni Dan ribičev. Ta brazični trdeg, požrtvovalec in za našo skupnost tako pomembne dela bodo letos praznovali takole:

V soboto ob 9. uri zjutraj bo v Taršijski dvorani v Piranu zborovanje istrskih ribičev s kulturno prosvetnimi nastopi ter krajskimi in zanimivimi govorji, nakar bodo svečano podelili diplome in nagrade v letosnjem ribolovni sezoni najbolj uspešnim posadkam naših ribičkih ladij. Po zborovanju bo krenila vsa naša ribička mornarica iz Pirana ter s pesmijo in v znaku praznovanja odpila v Izoli in Koper, zvečer pa bo v Portorožu ribički ples.

PREDAVANJA O MEDNARODNEM DOGAJANJU

Zaradi velikega zanimanja, ki vlaže med našimi ljudmi za razna zunanjepolitična vprašanja, posebno v zvezi z zadnjimi mednarodnimi dogodki v Evropi in na Blíznjem vzhodu, prireja te dni v vseh večjih krajev našega okraja Okrajni odbor SZDL skupno z občinskim odbori SZDL in občinskimi komiteji ZKS predavanja o sedanjem mednarodnem političnem položaju. Medtem ko so ta predavanja že bila v Kopru, Semedeli, Postojni, Pivki, Ilirske Bistrici, Izoli, Sečovljah in Portorožu, bodo danes, v petek 16. novembra predavanja še v Sežani ob 19.30, v Hrpeljah ob 20.00, v Divači ob 19.00 in v Piranu ob 20.00.

SEMINARIJ ZK V POSTOJNI

V Postojni je bil te dni petdnevni seminar za člane Zveze komunistov, ki ga prireja občinski komite ZK. Obiskovalci seminarja so razdeljeni na šest grup. Domači predavatelji so se dobro pripravili in umljivo posredujejo komunistom gradivo iz gospodarstva, o razvoju socialističnih odnosov na vasi, o družbenem upravljanju, o vlogi zavestnega činitelja in o marksističnih osnovah naše zunanje politike.

OBISK BURMANSKE KULTURNE DELEGACIJE

Člani burmanskega državnega ansambla narodnih plesov in pesmi, ki so na svoji turneji po Jugoslaviji priredili vrsto uspehljih nastopov v Beogradu, Zagrebu in Pulju so se na poti v Ljubljano ustavili v Postojni in si ogledali Postojansko jamo. To kulturno delegacijo Burme vodi minister za kulturo burmanske vlade gospod U HTU TIN.

KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV PO PODJETJIH

Za višjo raven produktivnosti

Osnovne organizacije ZK po naših proizvodnih podjetjih so tudi v preteklih dneh nadaljevale s svojimi rednimi letnimi konferencami, na katerih so si komunisti izvolili svoja nova partitska vodstva. Po navodilih OK ZKS v Kopru pa so

te konference zlasti temeljito pravili v tem smislu, da se je povsod izčrpno razpravljalo o gospodarskem stanju posameznih podjetij, o izvajjanju smernic nove gospodarske politike, predvsem pa o tistem, kar je najvažnejše za

dvig občega živiljenskega standarda, to je o neizkorisčenih proizvodnih možnosti in o ukrepih za nadaljnji dvig produktivnosti. Temeljite, sprošcene in samokritične razprave komunistov so odkrile mnoge napake in sprejeli ustreerne sklepe, da jih čimprej odpravijo.

V preteklem tednu so ob sedežovanju članov okrajnega komiteja imeli takšne konference v naslednjih podjetjih: Rudnik Sečovlje; Piranske soline; Mehano-tehnika in Gradbenik v Izoli; Marmorindus v Sežani; LIP in Podjetje za vzdrževanje proge v Postojni; Topol, Lesni kombinat, Zadružnik in Lesonit v Ilirske Bistrici; Slavnik in Tomos v Kopru; ERMA Šmarje in Neverke Pivka.

PRED DNEVOM REPUBLIKE V POSTOJNI

Občinski odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Postojni je že sestavil spored proslav in prireditve, ki bodo v postojnski občini v počastitev državnega praznika, Dneva republike. Osrednja proslava bo v Postojni. Na njej bo govoril predsednik občinskega odbora SZDL Tone Strle, postojanski akademski klub pa bo priredil svečano akademijo.

Predsednik Tito med istrskimi komunisti

Generalni sekretar ZKJ tovariš Tito se je v nedeljo 11. t. m. pooldne viharno pozdravljen pojavit v polnem Domu JLA v Pulju, kjer je nato zbranim komunistom pul-

skega okraja v več ko dveurnem izvajjanju orisal današnji politični položaj v svetu, takoj nato pa je govoril o nekaterih naših notranjih vprašanjih. Po predavanju je tovariš Tito pozval, naj mu navzoči komunisti postavljajo vprašanja, na katera je vsa prav tako jasno in izčrpno odgovarjal.

Na povabilo puljskega Okrajnega komiteja ZKJ se je poleg njihovega partijskega aktiva udeležilo tega vsebinsko bogatega razgovora s tovarišem Titom tudi zastopstvo komunističnega komiteja s tovarišem Albertom Jakopičem-Kajtimirom in Albinom Duječem na čelu.

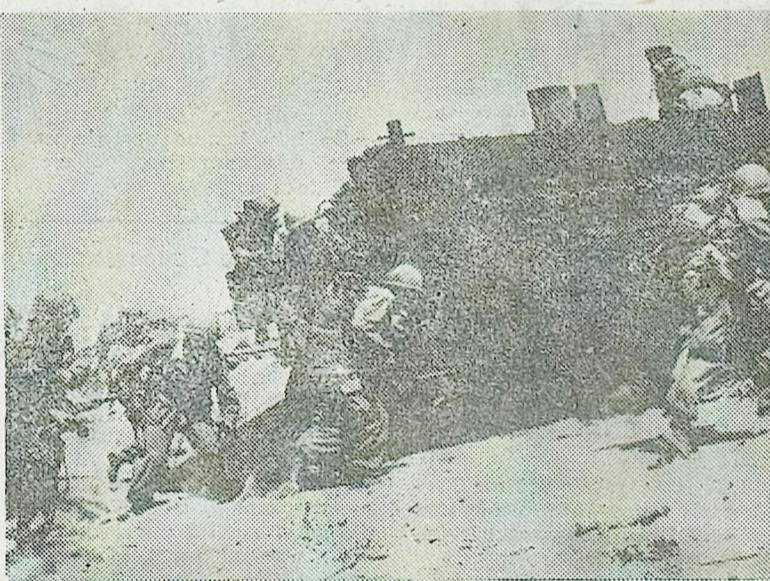
UMIK AGRESORJEV IZ EGIPTA

HAMMARSKJOELD PRIGANJA

Generalni tajnik OZN Hammarskjöeld je zahteval, naj Izraelci takoj povedo za pogoje, ki jih postavljajo za umik svojih čet iz Egipta. Po njegovem mnenju je živiljenskega pomena, brez odlaganja ugotoviti, kako bi čimprej izvedli sklep Generalne skupščine OZN o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja.

KONFERENCA V BEYROUTHU

V torek so se v Beyroutu v Sirijski sestali predstavniki arabskih držav. Proučevali so položaj na Blíznjem vzhodu po zadnjem napadu na Egipt. Udeleženci konference so delegati Egipta, Saudske Arabije, Iraka, Jordanijske, Libanon, Libije, Sirije in Sudana. Na konferenci zlasti proučujejo palestinsko vprašanje in bodoči odnos arabskih držav do Anglije in Francije.

Detajl anglo-francosko-izraelske invazije v Egipt: izkreavanje francoskih čet pred Port Fuadom, ki skupaj s Port Saidom obvladuje vhod v Sueški kanal.

Egyptovski »komandosi smrti« — napol gverilske enote, ki so Izraelcem močno prisutile vojskovanje na Sinajskem polotoku.

Naš tedenski gospodarski komentar

Gre za standard

Na gospodarskem posvetovanju koncem septembra lani, ki predstavlja važen mejnik v našem razvoju, je bilo poudarjeno: »Potrebno je zagotoviti utrjevanje postopnih dviga živiljenske ravni delovnih ljudi v skladu s splošnim porastom proizvodnih sil države in sorazmerno s produktivnostjo dela posameznih proizvajalcev.« Tak cilj naj bi dosegli med drugim s pravilno investicijsko politiko, politiko krepite rezerv in z zagotavljanjem čimvečje stabilizacije tržišča.

Vprašanje živiljenske ravni se postavlja od tedaj naprej kot eno izmed najvažnejših vprašanj in kot tako ostaja med prvimi, ki jih bo treba reševati tudi v prihodnjem letu. V bistvu bo treba reševati še nadaljnje razlike, ki se kažejo v tem, da so bili doslej plačni skladi vedno višji kot pa je rastla proizvodnja predmetov za široki potrošnjo. Ker je bilo manj takega blaga, so nujno morale naraščati cene in s tem so seveda večji dohodki zgubljali na svojem pomenu.

Ceprav smo navedli samo en vzrok za tako stanje in razvoj, moramo ugotoviti, da smo navedli najvažnejšega. Razumljivo je za to, da smo po sprejetju smernic septembarskega gospodarskega posvetovanja, ki jih vsebuje letošnji družbeni plan, spremeniли nekatere postavke družbenega plana in dali poudarka drugim. Pri tem mislimo na občutno znižanje investicij v letošnjem letu in na večje trošenje sredstev za proizvodnjo in uvoz blaga, ki je potrebno široki potrošnji, kakor tudi dvigu družbenega standarda. Po podatkih za konec avgusta letos smo dosegli splošno znižanje investicij za okrog 17%, kar je popolnoma v skladu s družbenim planom 1956.

Toda pri zniževanju investicij ne smemo predaleč, zlasti ne v smeri zniževanja investicij, ki so namenjene za dvig standarda. S tem bi namreč prizadejali osnovno načelo v smeri nadaljnjega razvoja našega gospodarstva, kot bi dosegli nasprotno, če bi zopet sprostili tendence mnogih lokalnih organov, ki bi radi, da bi se vrnili na staro zgrešeno pot investiranja nad stvarno zmogljivostjo. Med investicije, ki naj bi pospešile dvig standarda, štejemo take, ki naj bi hitro omogočile povečanje in razširitev proizvodnje v prvi vrsti na podlagi domačih zalog surovin. Med najpomembnejše take investicije štejemo tudi investicije, predvidene za razvoj kmetijstva in za melioracijska dela v kmetijstvu. Znano je, da potrosimo iz leta v leto večje vsote za uvoz kmetijskih pridelkov, ker se iz leta v leto veča primanjkljaj hrane iz domačih virov. Pri tem ugotavljamo, da se iz leta v leto manjšajo obdelane površine in da se hektarski donos posameznih posejanj kultur viša le pologoma in v nasprotju z doseženimi uspehi drugod v svetu, kjer imajo za to mnogo slabše pogode. Investicije, ki smo jih vložili došlej, in jih še bomo v bodoče, so nujne in potrebne, če hočemo odstraniti dosedanje težave v prehrani. Te investicije bodo glede na naš razvoj v smeri industrializacije še naraščale. Zato tudi predvideva družbeni plan za prihodnje leto 40 milijard brutto investicij za kmetijstvo, kar je za skoraj 12 milijard več kot letos. Velik del teh sredstev bo šel za melioracijska dela in za nabavo potrebnih kmetijskih strojev.

Med investicije za dvig ravni štejemo tudi investicije za gradnjo stanovanj. Znano je, kako velika je stanovanjska stiska pri nas, zlasti v Nadaljevanje na 3. strani)

Kljub pritisku svetovne reakcije Madžarska zavrnila intervencijo OZN

Madžarska vlada je poslala generalnemu tajniku OZN brzojavko, s katero je zavrnila resolucijo OZN, da bi prišli v dežel po opazovalci Združenih narodov. V brzojavki je rečeno, da pomeni sprejeta resolucija vmešavanje v notranje zadeve Madžarske in da je to nasprotovanje z določbami ustanovne listine OZN. V zadnjih dneh oktobra — je rečeno v brzojavki — sta zavrnala v deželi fašistične nevarnosti in brezpravje ter je lahko vlada v takšem položaju obnovila zakonitost in red samo tako, da je pozvala sovjetske čete na pomoč. Ko bodo red do kraja obnovili, se bodo začela pogajanja o umiku sovjetskih čet. Madžarska vlada pa je privolila v tisti del resolucije,

Naš mornar - poveljnik najlepše egiptovske trgovske ladje »Port Said«

S sklepom egyptovske ladijske družbe je bil jugoslovanski kapitan dolge plovbe Ante Čulić imenovan za poveljnika najlepše egyptovske trgovske ladje »Port Said«. Ta ladja je bila v začetku sovražnosti na Blížnjem vzhodu zasidrana v splitskem pristanišču in je sedaj na poti v Kanado.

Imenovanje, do katerega je prišlo po predhodnem sporazumu med prizadetima egyptovsko in jugoslovansko ladijsko družbo ter kapitanom Čulićem, je prav gočovo visoko priznanje dokazani veščini naših pomorščakov ter izraz zahvaljanja, ki ga egyptovska država goji do Jugoslavije.

Dosedanji poveljnik »Port Said« je bil Anglež.

Vnebojavništvo

TEHERAN. — V Teheranu so uradno sporočili, da je Mednarodna banka za obnovino in razvoj dodelila Perziji 75 milijonov dolarjev posojila za uresničenje njenih gospodarskih načrtov.

AMAN. — Uradni zastopnik jordanskega zunanjega ministrstva je povedal, da so postavili francoske šole in kulturne ustanove v Jordaniji pod nadzorstvo jordanške vlade.

NEW DELHI. — Azijška socialistična konferenca je sprejela resolucijo, v kateri se udeleženci konference zavzemajo za priznanje pravice do samoodločbe ciprskemu prebivalstvu. Obenem je konferenca soglasno sprejela resolucijo o miru v Aziji. V njej zahteva opustitev vseh vojaških pakrov in umik tujih oboroženih sil iz vseh držav.

NEW YORK. — Zastopnik ameriške mornarice je povedal, da bodo zaradi petrolejske krize na Blížnjem vzhodu dali znova v promet približno 20 petrolejskih ladij, ki so doslej pripadale rezervnemu ladjevju. Vse te ladje so sedaj zasidrane v ameriških tihomorskih pristaniščih.

BERN. — Predstavniki elektrogospodarskih organizacij Jugoslavije, Avstrije, Italije in Zahodne Nemčije so podpisali v Švicari protokol o ustanovitvi študijskega organa, ki naj pošče finančna sredstva in pripravi mednarodne pogodbe, potrebne za praktično izvajanje Jugoleksporta. Pravni zastopniki vseh štirih elektrogospodarskih skupnosti bodo v enem mesecu izdelali statut omenjenega organa.

BONN. — V zahodnonemškem tisku je vzbudila veliko pozornost Adenauerjeva izjava, da je bonnska vlada pripravljena začeti razgovore o rešitvi spornih vprašanj s katerokoli vzhodnoevropsko vlado na glede na razlike v družbenem in političnem sistemu.

BRUXELLES. — Belgija je ustavila nadaljnji izvoz oružja, municije in drugega vojnega materiala v Egipt, Izrael, Sirijo, Libijo in Jordanijo.

BAGDAD. — Iraška vlada je prekinila diplomatske zvezne s Francijo, hkrati pa je sklenila, da se ne bo več sestajala s predstavniki Velike Britanije v Bagdadskem paktu, v katerem je edino Velika Britanija nemuslimanska država. Ta pakt vključuje Irak, Turčijo, Pakistan in Perzijo.

KALKUTA. — Indijski premier Nehru je na zborovanju kongresne stranke izjavil, da bi bilo za Indijo zgrešeno, če bi izstopila iz Britanske skupnosti zato, ker ne soglaša z britansko intervencijo v Egiptu.

VARŠAVA. — Predsednik poljske vlade Cirankiewicz je poslal predstavniki indijske vlade Nehruju brzojavko, v kateri mu sporoča, da mu ne bo mogel ta meseč vrniti obisk. Izrazil je upanje, da bo Indijo lahko obiskal pozneje.

ki govori o pomoči madžarskemu narodu v živilih in zdravilih.

Medtem se je položaj na Madžarskem precej normaliziral. Trgovine z živili normalno poslujejo in večina delavcev se je vrnila na delo. Iz vseh krajev sveta prihaja pomoč v živilih, zdravilih, gradbenem materialu in denarju. Tudi jugoslovanska vlada je nakazala pomoč v živilih in gradbenemu materialu v vrednosti 150 milijonov dinarjev.

Predsednik madžarske vlade János Kádár je te dni poudaril, da bo vlada izpolnila glavne zahteve množic. Tako bo Kosuthov grb znotra narodni emblem, 15. marec bodo razglasili za narodni praznik, otroci se bodo v šolah učili jezikov po lastni izbiri, vojaška uniforma bo ustrezala madžarskim tradicijam, plače delavcem bodo zvišali za 10% ter odpriavili obvezen odkup kmetijskih pridelkov.

Varnostne sile OZN na področju Sueškega prekopa

Na osnovi sporazuma med Egiptom in predstavniki OZN so prišpele na področje Sueškega prekopa varnostne sile OZN. Med njimi so čete Indije, Indonezije, štirih skandinavskih držav, Kolumbije in Jugoslavije. Njihovo razvrstitev bo posebno nadzirala glavni tajnik Združenih narodov Hammarskjöld, počeval pa jih bo general Burns. Nagli sporazum o razmestitvi čet OZN na področju prekopa razlagajo v krogih OZN kot jasen dokaz, da je Egipt pripravljen ukremiti vse potrebno, da bi prišlo do hitre izpolnitve sklepov OZN.

Medtem se v Franciji in Angliji širi nezadovoljstvo proti Molletovi in Edenovi politiki. V Parizu je nastala panika, tako da so prebivalci pokupili skoraj vse zaloge živil, čeprav je Mollet po televizijski prepričeval Francoze, da »vojaški zmagi« na Srednjem vzhodu in o odstranitvi vseh nevarnosti. Zato pa je bila opozicija mnogo bolj realistična in je v parlamentu odkrito označila anglo-francosko akcijo kot »beden polom«.

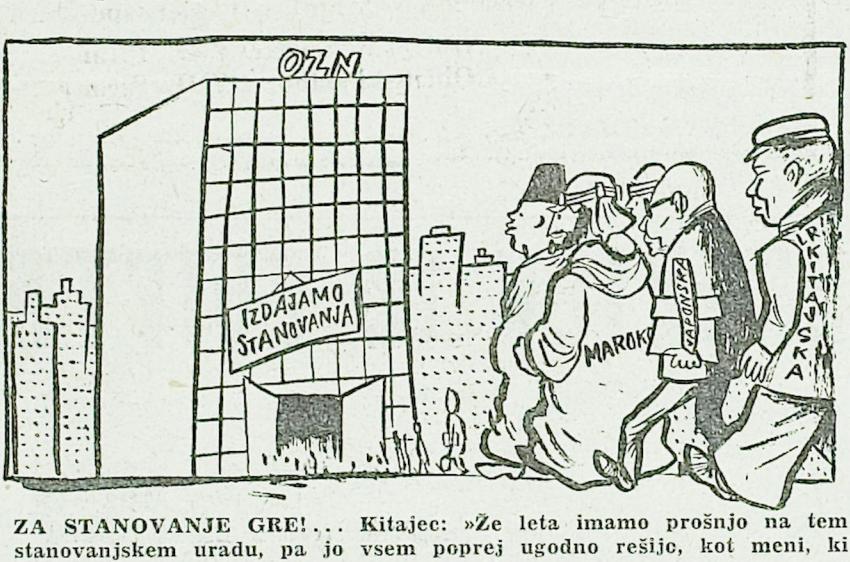
V Veliki Britaniji se vedno bolj večajo zahteve, naj Eden odstopi. Zaradi pritiska javnega mnjenja je

vlada objavila celo izjavo o »postopnem umiku« svojih čet iz Egipta. Seveda pa je pravi namen britanske vlade čim dlje zavleči ta umik in si po možnosti z raznimi zapleti ustvariti čim več koncej na sueškem prekopu.

Medtem stoji egyptovska vlada odločno na stališču, da morajo tuje čete zapustiti njen del in da v nobenem primeru ne bo dovolila povrnitev na staro glede sueškega prekopa.

Rokosovskega je zamenjal Spychalski

Na zasedanju poljskega Sejma so sporočili, da je obrambni minister Rokosovski odstopil. Na njegovo mesto so imenovali generala Spychalskega. Hkrati je prišlo tudi do nekaterih drugih sprememb v vladni. Odstranili so vse predstavnike stalinističnega režima in na njihova mesta imenovali ljudi, ki so za Gomulkino politiko najširše demokracije dežele. Odpravili so tudi tajno policijo.

ZA STANOVANJE GRE!... Kitajec: »Že leta imamo prošnjo na tem stanovanjskem uradu, pa jo vsem poprej ugodno rešijo, kot meni, ki imam veliko družino...«

Enajsto zasedanje Generalne skupščine OZN

Ali bo zmagala realistična politika glede sprejema LR Kitajske?

Medtem ko so Tunizijo, Maroko in Sudan vključili v OZN, je vprašanje sprejema LR Kitajske še sporno. Na dosedanjih zasedanjih je večina delegacij podpirala ameriško tezo o črtanju tega vprašanja z dnevnega reda, letos pa je položaj preeči drugačen. Število članov se je namreč od prejšnjega zasedanja povečalo za 19 in mnogi od teh so na strani LR Kitajske. Sodijo, da bo letos glasovalo v prid LR Kitajske okrog 30 dežel (20 iz skupine afriško-azijskih dežel in okrog 10 evropskih). Če to število sicer še ni zadostno za sprejem, se bo vendar s tem povečalo pritisak na druge delegacije, zlasti pa na ZDA, ki najbolj vztrajno nasprotuje vključitvi LR Kitajske v OZN. Sicer pa bi bil že skrajni čas, da odstranijo iz skupnosti narodov formoško lutko, ki nikogar ne zastopa in da dobi kitajsko ljudstvo svojega zakonitega predstavnika v tej najpomembnejši mednarodni organizaciji.

Enajsto zasedanje pa bo moralno rešiti še druga sporna vprašanja. Najbolj kočljivi bosta vsekakor čeprsko in alžirsko vprašanje. Raz-

Novice s Tržaškega

Velika je zaskrbljenost med trgovskimi in pomorskimi krogi zaradi posledic, ki jih trpi tržaško pristanišče v zvezi z dogodki na Blížnjem vzhodu. V teh dneh se je namreč precej zmanjšal promet in skladischa so polna blaga, ki ga ne morejo odpeljati. Razen tega obstaja tudi nevarnost okrepljenih konkurenčnih moči drugih pristanišč, ki so izkoristila trenutno nastali položaj. Med temi pristanišči sta Hamburg in Bremen, ki imata zaradi zaprtja Sueškega prekopa boljše pomorske zveze z državami vrednostne zveze na Blížnjem vzhodu.

Tudi na borži občutijo sueško krizo, kar dokazuje, da je gram srednjevrstnega zlata oziroma njeni enake valute te dni za povprečno 150 lir dražji kot običajno.

Italijanska vlada je odobrila posojilo za gradnjo suhega doka. Zgradili ga bodo v tržaškem arzenalu in bo lahko sprejemal tudi ladje z več kot 20.000 tonami nosilnosti. Za to bo potreben večmilijsko posojilo. Od že predvidenih stroškov za gradnjo bo potrebnih nadaljnjih 900 milijonov lir, od katerih bo dve tretjini prispeval Tržaški arzenal in vladni generalni komisariat, eno tretjino pa bodo krili s posojilom, ki ga bo odobrila vlada.

V Trstu bodo zgradili tobačno tovarno. Gradbena dela bodo pričeli verjetno že prihodnjo pomlad na ozemlju žaveljskega industrijskega pristanišča. Predvidevajo, da bodo stroški gradnje, ki bo zasegla 7 ha prostora, znašali okrog 6 milijard lir. V to vsoto so vključeni stroški nakupa zemljišča, izgradnje poslopja in nabava ter montiranje opreme. V tovarni bo zaposlenih okrog 50 delavcev.

V oktobru je obiskalo Trst 13.243 turistov, ki so imeli po podatkih tržaškega turističnega urada 28.277 nočnin. Na prvem mestu so italijanski turisti, ki jih je bilo 9.270, sledijo Avstriji, Američani in Ju-

gosloveni. V privatnih hišah se je v oktobru zadrževalo okrog 13.000 italijanskih in tujih turistov, v mladinskem hotelu pa 273 študentov.

Za pospešitev turističnega prometa med Jugoslavijo in Italijo so te dni na osnovi posebnega sporazuma povečali število avtobusnih prog med Trstom in Reko in Trstom in Ljubljano ter обратno. Na teh progah vzdržujejo redni promet reško avtobusno podjetje »Avtotrans«, ljubljansko podjetje SAP in tržaško podjetje »Sara«. Med Gorico in Ljubljano pa vozita enkrat tedensko avtobusa podjetja SAP iz Ljubljane in podjetja »Ribica« iz Gorice.

Na občnem zboru sindikata slovenske šole v Trstu so govorili o nujnosti sprejetja zakona za ureditve slovenskega šolstva in o nujnosti rešitve vprašanja socialnega zavarovanja.

DIVAČA

Konec mrtvila

Do občnega zбора, ki je bil 20. oktobra, je bila divačka »Svoboda« skoraj povsem neaktivna. Lahko bi jo primerjali z vozilu, ki so se mu zrahljali vijaki in so odpovedale vzmeti. Bilo je nekaj poskusov, da se stanje popravi, vendar je bil učinek takih prizadevanj skoraj vedno malenkosten in le začasen.

Od vseh sekcijs, ki bi lahko delale, sta živeli le dve: pevski zbor in godba na pihala — vsaka s svojimi težavami, ki pa so bile precej objektivne. Ob takem stanju je razumljivo, da tudi poročilo, ki ga je na občnem zboru podalo staro vodstvo, ni moglo biti boljše, kakor je bilo. Razprava na zboru pa je bila zelo živahnja. Iz vzdusja, ki je zajelo občni zbor, in iz sklepov, ki so bili sprejeti, pa je bilo čutiti, da bo Svoboda osvojila solidnejše metode dela in da bo vsa društvena dejavnost v bodoče kolikor mogoče sistematična. Iz vsega je bilo sklepalo, da so bili dosedanji izgovori brez prave podlage. Vsakdo je lahko spoznal, da je bila glavna pomankanljivost dosedanjega vodstva v tem, da ni iskal in uvajalo pravilnih organizacijskih oblik in prijemov, kar je pri članstvu rahljalo čut odgovornosti.

Občni zbor DPD »Svoboda« Divača je torej mimo. Novo vodstvo se je že sestalo in si začrnilo konkreten program dela v prihodnji sezoni. Po tem programu bo v okviru »Svobode« delovalo kar 7 sekcijs: dramski, pevski, glasbeni, izobraževalni, šahovski, recitacijski in knjižnični. Dramski skupina bo naštudirala dve drame in eno komedio; pevski zbor se bo naučil najmanj pot novih pesmi, organiziral bo samostojen koncert in pritegnil vsaj še deset novih pevecov; godba na pihala bo po nabavi novih instrumentov pripravila en samostojen koncert; izobraževalna sekacija bo organizirala ciklus predavanj s področja gospodarstva, zdravstva, tehnike itd. ter debatne večere o raznih temah; šahovska sekacija bo izvedla en turnir in organizirala srečanje z medkrajevnimi moštvi; recitacijska skupina bo priredila literarne večere in nastopala na proslavah. Vse sekcijs bodo sodelovali na skupnih nastopih.

Med mnogimi sklepi, ki jih je novo vodstvo sprejelo na svoji prvi seji, je posebno pohvalen sklep o ustanovitvi mladinskega pevskega zabora in orkestra.

Zaostritev upora v Alžiru

Alžirske nacionaliste so na zadnjem ofenzivo francoskih čet v enot tujiske legije reagirali vse drugače, kakor so si predstavljali Francozi. V ostrih protinapadih so ubili in ranili večje število francoskih vojakov in oficirjev ter uničili več vojaških in policijskih vozil. Dopisniki pariskih listov poročajo, da je položaj zelo resen, kajti nacionalisti so začeli napadati tudi francoske kmetije in prometna sredstva na deželi. Vsi alžirski uslužbenci pa so začeli z generalno stavko v znak protesta proti represijam nad Alžirci, ki so prvega novembra sodelovali na proslavi druge obletnice začetka osvobodilnega boja.

V PLEVLU BODO ZGRADILI NAJVEČJO TOVARNO PLINA v naši deželi. Graditi jo bodo začeli leta 1961, tako da bo gotova s prvim delom gradnje kombinirana aluminija v Titogradu.

NOVE LADJE IZ NAŠIH LADJEDELNIC. Stiri največje jugoslovenske ladje delnice »3. maj«, »Split«, »Uljanički« in »Tit« so sklenile s tujimi družbami pogodbo za gradnjo 32 ladij s skupno nosilnostjo 366 tisoč ton. Nove ladje naj bi bile zgrajene v prihodnjih petih letih. Največ naročil imata reska ladje delnice »3. maj« in ladje delnice »Split«. Gre predvsem za velike tramperske ladje z nosilnostjo 10.000 ton. Gradili jih bodo za lastnike iz raznih evropskih držav.

PRIHODNJE LETO 2.800 VOZIL Iz TAM, v mariborski tovarni avtomobilov so na zasedanju delavskoga sveta razpravljali o predlogu proizvodnega načrta za prihodnje leto. Med drugim bodo izdelali 2.800 vozil, od tega bo 2.400 kamionov in 400 avtobusov. Posebno skrb bodo posvetili protizvodenji rezervnih delov.

Ideološko-politična in strokovna vzgoja

TEDEN DNI DO Jugoslavij

Na ustanovnem občnem zboru sindikata državnih uslužbencev koprskega okraja je predsednik iniciativnega odbora Bogomil Bitenik poročal, da je v našem okraju 20 sindikalnih podružnic držav-

Iz dela domačega hranilnega zavoda

Za utrditev poslovanja kmetijskih zadrug

Zadružna hranilnica in posojilnica v Kopru vključuje 1919 vlagateljev, med njimi 369 mladincev. Njeno članstvo se je v tem letu povečalo za nad 700. Višina vlog znaša 28 milijonov 101 tisoč din.

O tem, vsekakor razveseljivem razvoju te ustanove, so razpravljali člani upravnega odbora Zadružne hranilnice in posojilnice in sprejeli vrsto sklepov v zvezi z raznim vprašanjem kreditno-hranilne službe v zadružnih organizacijah. Posebna komisija pri Okrajni zadružni zvezi v Kopru bo pomagala kmetijskim zadrugam pri seznavljanju njihovih investicijskih načrtov in jih potrjevala. Zadružna hranilnica in posojilnica pa bo skrbela za pravilno namensko izkoriščanje skladov za pospeševanje kmetijstva.

Na seji so tudi razpravljali o zaključkih analize, ki jo je izvedla hranilnica v kmetijskih zadrugah v Sečovljah, Hrenovicah in Dutovljah glede njihovega finančno-gospodarskega poslovanja. V tej zvezi so obravnavali tudi izgube in primanjkljake, ki se pojavljajo pri zadružnih gostilnah in sklenili, da bodo tistim kmetijskim zadružam, ki ne bodo do 1. januarja 1957 likvidirale primanjkljakev iz preteklih let, ustavili kredite. Sklenili so tudi, da bodo izvedli podobne analize poslovanja kmetijskih zadrug v vseh kmetijskih zadrugah koprskega okraja ter da bodo z rezultati teh analiz seznavili pristojne gospodarske organe občinskih ljudskih odborov.

Gre za standard

(Nadaljevanje s 1. strani) mesti in industrijskih krajih. Znano je tudi, kako velike so posledice zadruga tega. Te posledice se kažejo ne le na proizvodnji in storilnosti posameznikov, temveč posebno na zdravju delovnih ljudi in naraščaju. Zato je vsekakor utemeljen predlog Stalne konference mest, po katerem naj bi se v prihodnjem letu dvignil stanovanjski prispevek na 15% od dosedanjih 10%, razen tega pa še določili primeren odstotek za lokalne sklade. Po analizah navedene organizacije bi morali nameč sami v prihodnjih petih letih vložiti v ta namen 350 milijard sredstev, da bi pokrili potrebe. Seveda je vprašanje, kako to zahteva vkladiti s planom, da ne bi porušili ostalih sorazmerij, vendar ničče ne zanika tega perečega problema, ki spada med osnovne naše življenjske ravni.

Vprašanje dviga življenjske ravni, kot vidimo, ni moč omejiti samo na vprašanje znižanja cen ali zvišanja plač oziroma na eno ali drugo. Vprašanje je mnogo bolj zapleteno. Čeprav lahko ugotavljamo pri nas, posebno v industriji, tendenze zniževanja cen, kar še ni prišlo v celoti do veljave, so to le posamezni primeri. Samo zviševanje plati brez istočnega porasta proizvodnje in storilnosti dela nas tudi ne more pripeljati do začelenega cilja, to je, da večje ravni delovnih ljudi. Nepravilno reševanje tega vprašanja nas lahko pripelje v še težji potožaj.

Danes lahko ugotavljamo, da so pri nas dani pogoj za zboljšanje položaja že ob vstopu v novo plansko leto. Zato moremo pričakovati tako zboljšanje, kar je tudi napovedano. Vendar se je treba zavedati, da bo to zboljšanje realno in da bomo lahko šli po tej poti dalje samo, če se bomo ravnali po krutih ekonomskih zakonih, po katerih mora slediti zvišanje plačnih skladov povečani proizvodnji blaga za široko potrošnjo, večji storilnosti, boljši izdelavi in drugem, in ne narobe.

— dt —

nih ustanov z okrog 1500 članov. Pri tem je omenil, da sindikalne podružnice državnih ustanov, to je občinskih ljudskih odborov in drugih državnih zavodov in ustanov, še nimajo prave vsebine dela, da se ukvarjajo le z nebistvenimi vprašanjami, ne posvečajo pa dovolj skrbi politično-ideološki in strokovni vzgoji svojih članov ter kulturno-prosvetni dejavnosti. Eden izmed osnovnih vzrokov takega stanja je dejstvo, da ni bilo doslej okrajnega vodstva, ki bi usmerjal

delo posameznih sindikalnih podružnic.

Ob tej priložnosti so sklenili, da bo novoizvoljeni okrajni odbor sindikata uslužbencev državnih ustanov pomagal njihovim sindikalnim podružnicam pri delu, navezel teme in stike z republiškim odborom in stremel za izboljšanjem dela državne uprave. Izvolili so tudi člane za republiški odbor in delegate za zvezni kongres sindikata državnih uslužbencev, ki bo zadnje dni novembra v Zagrebu.

Slovo mladinske delegacije iz Celja

Želimo vam mnogo uspehov...

Pred odhodom iz koprskega okraja, kjer si je med petdnevnim bivanjem ogledala vrsto državnih kmetijskih gospodarstev, se je sezala z aktivni mladih zadružnikov in z vodstvi mladinskih organizacij ter prisostvovala kmečkemu prazniku v Ravnem nad Piranom, je dala delegacija celjskega mladin-

ČLANI SZDL!

Naročajte, berite in širite svoje glasilo »Slovenski Jadran«, ki Vas izčrpno obvešča o dogodkih doma in po svetu

nosov na vasi in pri uveljavljanju sodobnih načinov kmetijskega gospodarjenja.

Ob našem odhodu se najtopleje zahvaljujemo OK LMS Koper in Okrajni zadružni zvezi za prisrečno sprejem. V prepričanju, da bosta mladinski organizaciji obeh okrajev že v kratkem utrdili izmenjavo izkušenj, pozdravljamo vse mladinke in mladince koprskega okraja in jim želimo, da bi dosegli čim več delovnih uspehov na vseh področjih družbenih dejavnosti.

Pred ustanovitvijo Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo

Konec začaranega kroga

V vsestranskem prizadevanju, da bi v prihodnjem letu prišli iz začaranega kroga, ki mu pravimo »stanovanjsko vprašanje«, in ki predstavlja predvsem za obalno področje koprskega okraja enega najbolj perečih gospodarsko-političnih problemov, bo na prihodnji seji okrajnega ljudskega odbora v Kopru razprava in sklepanje o ustanovitvijo Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo. O stanovanjskih razmerah na območju občin Koper, Izola in Piran, kjer je razvoj našega gospodarskega, političnega in kulturnega življenja v zadnjih letih močno prehitel stanovanjsko izgradnjo (stanovanjski uradi teh občin imajo nad 3000 prošenj za dode-

litv stanovanj), smo že večkrat pisali in tudi razpravljali na številnih sestankih.

Takemu stanju je bil v glavnem vzrok pomanjkanje gradbene inicijative, ki je med drugim bila posledica številnih stroškov in potov, ki so jih imeli investitorji pri gradnji stanovanjskih objektov.

Bodoči Zavod za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo, ki bo ustanovljen v Kopru po vzoru ljubljanskega in kranjskega in podobne inštitucije v Celju, bo z izvajanjem svojega delovnega programa v veliki meri povečal gradbeno dejavnost in vplival na znižanje stroškov gradnje.

Glavna naloga Zavoda bo pospe-

ševanje načrtnega in ekonomičnega zidanja stanovanjskih hiš. Investitorji, tako podjetja in ustanove kot privatni gradiči, so morali sami preskrbeti vse potrebne dokumente za določitev lokacije, za izdelavo zazidalnih načrtov, za ureditev imovinsko-pravnih odnosov in podobno dokumentacijo za gradnjo stanovanjskih objektov, kar vse jim je povečalo stroške gradnje. Nastavljal so posebne gradbene nadzorne organe in često gradili stanovanjske zgradbe, ki niso odgovarjale predpisom urbanističnih ustanov. Zmanjšanje stroškov v zvezi z zbiranjem vseh potrebnih dokumentov, usklajevanje teženj investitorja s težnjami družbenih koristih in potreb, vse to bo opravil Zavod, ki pri svojem delu kot zavod s samostojnim financiranjem ne bo iskal finančnega efekta, pač pa stremel za tem, da se čim bolj pocenijo stroški gradnje. Zato bo gradbenim interesentom poiskal preko licitacije gradbena in obrtniška podjetja, ki bodo naročena dela opravila po najnižji ceni in pri tem zagotovila kvaliteto.

Razumljivo pa je, da se bo Zavod opiral na mobilizacijo vseh družbenih in privatnih sredstev. Potrebno bo, da okrajni in občinski proračuni, pa tudi vodstva podjetij, misijo na to, da bi prihodnje leto ostvarili dovolj denarnih fondov za stanovanjsko izgradnjo. Tudi privatni gradiči stanovanjskih hiš, ki bi jih gradili na zadružnični osnovi v strnjem gradbenem sistemu, bi lahko z razpoložljivimi sredstvi in z lastno delovno silo v večji meri sodelovali pri povečanju stanovanjskega skladova. Gradnja v okviru Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo bi jih s tem, da bo le-ta prevzel vse posle v zvezi z nabavo potrebnih dokumentacij in iskanjem možnosti najcenejše graditve stanovanja, ki bo hkrati odgovarjala vsem predpisom urbanističnih organov in tudi težnji po sodobnem stanovanju brez nepotrebne trošenja sredstev za prostore, ki so odvisni, omogočila, da si zgradijo cenena stanovanja. Zavodu za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo pa bo pri njegovem delu v veliko pomoč delovanje okrajnega stanovanjskega sveta, ki bo izvoljen ob koncu novembra, in bo kot družbeni organ skrbel, da poiščemo vse možnosti za čim ekonomičneje gradnjo stanovanjskih prostorov.

M. R.

Dragocene izkušnje mladih zadružnikov celjskega okraja

BOGATI SADOVI

(Nadaljevanje in konec)

Na področju občin Vojnik in Slovenske Konjice se enakomerno razvijata sadjarstvo in živinoreja. Za izboljšanje krmne baze meliorirajo zemljišča in proučujejo kakovost tal. V okolici vasi Spodnje Marziga, pa tudi drugod smo vidieli, da je kmečka mladina koprskega okraja v glavnem našla svoje mesto pri ustvarjanju pogojev za utrditev socialističnih od-

zadruga, nam osvetljuje dejstvo, da je klub pomanjkljivim finančnim sredstvom zbrala dovolj denarja, da je doslej omogočila študij na kmetijskih šolah v Jugoslaviji sedmim članom mladih zadružnikov in da je celo dva poslala na strokovno usposabljanje v Švicico. Po končanem šolanju jih bo zadružna namestila na svojem področju in zadružniki upravljeno pričakujejo, da bodo njihovi štipendisti s pridobljenim znanjem odločno sodelovali v izboljšanju kmetijske proizvodnje na njihovem področju.

V Vitanju so na kmetijski razstavi člani aktiva mladih zadružnikov s prizvodi svojega neumornega dela želi vsespolno priznanje. Ocenjevalna komisija jim je priznala vrsto prvih nagrad. Načrtni razstavljaci so za svoje delo prejeli pohvale in denarne nagrade v znesku okrog 100.000 dinarjev. Pravijo, da je ta aktiv, ki ima za seboj le petmesečno delo, eden najboljših v celjskem okraju. Poudariti moramo tudi, da so mladi zadružniki iz Vitanj doprinesli levji delež k organizaciji in izvedbi razstave. Uredili so prostor pred Zadružnim domom, v katerem je bila razstava, na večerni akademiji v Slovenskih Konjicah pa dokazali, da niso samo dobri kmetovalci, temveč tudi dobri ljudski-prosvetni delavci. Njihov pevski zbor je navdušil številne poslužalce.

Ko je delegacija okrajnega komiteja Ljudske mladine Kopra na svo-

S seji Turistično-olepševalnega društva v Izoli

Kopališče in camping

Na zadnji seji Turistično-olepševalnega društva v Izoli so razpravljali o letošnjem delu in spregledali načrt za zimsko sezono.

Kopališče pri svetilniku Jetos žal ni bilo urejeno, zato si bo društvo prizadevalo, da bi prišlo do urešenja načrta v prihodnjem letu. S skromnimi sredstvi bi se dalo očistiti obalo, napeljati vodo, zgraditi straniča in nekaj kabin. Brez vsaj zasilnega kopališča si je res težko zamisliti razvoj turizma.

Društvo meni, da kaže odlok občine o prepovedi šotorjenja skrajno pomanjkanje razumevanja do tistih slojev prebivalstva, ki si ne morejo privočiti dragih hotelov. Kako naj govorimo o ljubezni našega človeka do morja, če mu zaradi nekih praznih lokalnih interesov zapremo vso obalo? Lokalne oblasti naj bi izbrala primeren prostor (n. pr. pri Rudi, pod bolnico) ter s primernimi predpisi skrbele za red in snago.

Močvirnat svet pri klavniči bi bilo treba čimprej zasuti, ker bi s tem odstranili leglo smradu in mrčesa, ki že leta ogroža zdravje prebivalstva.

Gostovanje SNG Trst

V ponedeljek zvečer je gostovalo v Postojni Slovensko narodno gledališče iz Trsta z dramatizirano Cankarjevo povestjo »Martin Karčur«. Postojanci so napolnili dvorano klub temu, da je isto delo tržaško gledališče že lani uprizorilo na njihovem odru.

V torek in sredo pa so Tržačani gostovali v Kopru s Pregarčevim ljudskim igrom v domačem narečju »Šagra«. Nastopil je ves ansambel njihovega gledališča s sodelovanjem Valerije Silove in gojeni igrske šole.

Volivci razpravljam o negospodarskih investicijah

Pred nedavnim so bili v nekaterih vasih hrpeljske občine zbori volivcev, na katerih so zastopniki občinskega ljudskega odbora seznanjali volivce z izvajanjem letošnjega občinskega družbenega plana. Volivci so se najbolj zanimali za koriščenje negospodarskih investicij, ki jih ima letos hrpeljska občina za kritie najnajnejših potreb v višini milijona dinarjev. Po temeljiti analizi proučitve najboljše uporabe teh sredstev so se volivci sporazumeli, da negospodarske investicije porabijo za popravilo poti v Podbeže in za nabavo gradbenega materiala za zgraditev vodnjaka v tej vasi. V kolikor pa se bo v prihodnje ta sklad negospodarskih investicij rovečal, pa bodo začeli s podobnimi deli tudi v drugih vasih hrpeljske občine.

Zbori volivcev po naših vasih

Dva huda problema na Tatrah

Na zadnjem zboru volivcev na Tatrah v hrpeljski občini so obširno razpravljali o njihovem najbolj perečem vprašanju: kako je z lastništvom Zadružnega doma. Poročali smo že, da je bivši OLO Sežana dodelil za gradnjo poslopja, v katerem bi bili tudi šolski prostori, tri milijone dinarjev. Takrat so se menda sporazumeli, da bo Zadružni dom služil tako prosvetnim kakor tudi zadružnim potrebam te vasi. Kaže pa, da so zgrajili premalo prostorov. Zaradi tega je že večkrat prišlo do spora med vodstvom Šole in vodstvom KZ Slivje. Slednja želi šolske prostore, kjer se šolajo otroci 3 vasi, preurediti v skladisče, prosvetni organi in starši šoloobveznih otrok pa se temu protivijo. V želji, da bi dokončno rešili ta dolgotrajni spor, ki često prehaja že v osebno mržnjo, so volivci sklenili, da morata obe prizadeti stranki prej ko mogoče najti zadovoljivo rešitev. »Da bo koza cela in volk sit,« je rekel eden izmed volivcev, ki se zaveda, da je zahteva obej strank po izkoriscanju prostorov opravičljiva. Možna je mirna rešitev brez prerekjanj in trenj, vendar bo tre-

Turistično-olepševalno društvo bo pozvalo vse hišne lastnike, da bodo odstranili smeti, odstranili bodečo žigo, ki se še vedno vidi tu in tam, ter popravili vrtné ograje, da bi tako dostenjno praznovali bližnji državni praznik. Posebna komisija bo pregledala parke in poskrbel za odvoz smeti. Zelo primitiven je park na Trgu padlih in bi ga bilo treba za prihodnje leto urediti okusnejše, z večjim čutom za lepoto.

Pereče je tudi vprašanje turistične takse, ki so jo pobirala med sezono gostinska podjetja, a je po večini niso oddajala društvu (n. pr. hotel Zora), zaradi česar je bilo ovirano redno poslovanje Turistično-olepševalnega društva. V zimskem času bo društvo organiziralo več dobrih predavanj, ki naj povečajo zanimanje za turistični razvoj naše obale.

—ik

Iz dela organizacij Zveze borcev v Postojni

Pomanjkljiva evidenca

Mestni odbor Zveze borcev v Postojni je te dni razpravljal o pomanjkljivi evidenci svojega članska. So primeri, ko člani ZB ne prijavljajo niti priselitev niti izselitve iz mesta. Zato so imenovali 49 tovarisev za ulične in vaške povrjenike. Njihova naloga je, da v najkrajšem času ugotovijo točno

Uspeli predavanji

V soboto je priredila koprsko občinska Ljudska univerza prvi predavanji v letošnjem zimskem sezonu. V Borštu je tovariš Hugo Rues iz Kopra govoril o temi: »Kako dobimo zdравo mleko« in med predavanjem prikazoval sklopične slike. Dr. Fran Juriševič pa je v Glemu imel predavanje s področja kmetijstva. Udeležba je bila v obeh krajih zadovoljiva, kar je dokaz, kako zaželena so v vashih poljudna predavanja iz kmetijstva, zdravstva in gospodarstva.

Te dni pa bodo podobna predavanja tudi v Plavjah, Škofijah in Marezigah.

Neurje v Ilirske Bistrici

V ponedeljek je med močnim nevremem, ki je divjal nad Ilirsko Bistrico in njeno okolico prestopila reka Reka bregove ter s poplavno ogrožala več stanovanjskih poslopij.

Okrog 19. ure pa je v Vrbicah udarila strela v gospodarsko poslopje Ivana Baše. Požar je poslopje popolnoma upepel, uničil okrog 30.000 kilogramov sena in napravil za dva milijona dinarjev škode. Gasilcem in pripadnikom JLA je uspelo rešiti živino in kmetijsko orodje in obvarovati sosednjo poslopja pred požarom.

Te dni sta v Izoli v krogu svojih sinov, hčera, vnukov, sorodnikov in prijateljev praznovala 50. obljenico poroke Jožef Kleva in njegove žene Ana rojene Bonin. Slavljene je znani presvetni delavec in je bil dolga leta član bivšega prosvetnega društva »Istra« v Izoli. Z velikim veseljem je sodeloval v pevskem zboru. — Petdeset let sta preživel zakonev v državski sreči in zadovoljstvu in jima ob praznovanju zlate poroke želimo vse še mnogo srečnih dni.

—ik

Problemi naše zdravstvene službe

Center za zaščito matere in otroka

Pri okrajnem svetu za zdravstvo bodo ustanovili center za zaščito matere in otroka. Njegova naloga bo koordinirati delo in dajati strokovne nasvete vsem organom, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo z vprašanji zaščite matere in otroka. Pobudo za njegovo ustanovitev je dalо pomanjkanje strokovnega kadra in gmotnih sredstev, ki jih imajo v ta namen na razpolago posamezni občinski ljudski odbori.

Okrajni svet za zdravstvo, ki je na zadnji seji sklenil imenovati

posebno komisijo, ki bo proučila delovanje zozdravstvene službe, bo občinskim ljudskim odborom priporočil, da posvetijo več pozornosti povečanju števila zobnih ambulant in namestitvi dentistov, ker je zozdravstvena služba v koprskem okraju zelo pomanjkljiva. Znano je, da pride v koprski občini na enega zobarja 13.500 prebivalcev, v postojnski 10.000 in v sežanski okrog 13.000 prebivalcev.

Prometna kronika

TRČENJE DVEH TOVORNJAKOV

Pri Petrinih sta v nedeljo dopoldne trčila dva tovornjaka last podjetja »Slovenija-cesta«. Poškodovan bil ničesar, materialna škoda pa so ocenili na 60 tisoč dinarjev.

CRNI DAN ZA TRŽAČANE

V nedeljo je doživel pet Tržačanov prometne nesreče. V Skocjanu pri Kopru je Albin Grbec zaradi sploške ceste zavozil z avtomobilom preko nasipa. Le avtomobil je bil poškodovan, potnikom pa se ni nihče zaradi zgodilo. Pri padcu z motornega kolosa v bližini Stunjana je dobil lažje poškodbe Salvator Pasqua. Pri Postojni je zdrsnil s svojim vozilom s ceste Andrej Balko. Nastala je le materialna škoda v znesku približno 50.000 dinarjev. Zaradi vinenosti je v popoldanskih urah padel v bližini Skofij motorist Feruccio Baburdi. Na križišču v Rizani pa je z osebnim avtomobilom zavozil v reko Rizano Dragi Valentčič. Nezgoda k sreči ni imela drugih posledic kot nekaj škode na avtomobilu.

LOKEV

Občni zbor PD, »Tabor«

Minulo sredo je bil v Lokvi redni letni občni zbor PD »Tabor«. Poročilo o delu v preteklem letu je podala predsednica društva Sonja Placer. Nato se je med prisotnimi razvila dokaj živahnja razprava o uspehih v pomanjkljivostih društva. Ugotovljeno je bilo, da je društvo res doseglo nekaj uspehov, med katere je šteti zlasti nekaj nastopov dramske skupine, uspel vobodi tečaj (začetek krojnega tečaja) z razstavo ter organiziranje nekaj dobitnih predavanj, nastop gorenjskega kvinteta in ureditev — zaenkrat še skromne — knjižnice in čitalnice. Venjanbi bili ti uspehi lahko še večji.

Lokev je največja vas v divaški občini, saj ima nad tisoč prebivalcev. Številna mladinska organizacija, med katero je nad petdeset dijakov, bi lahko še bolj ojačala posamezne društvene sekcije. Zato ni slučajen predlog, da bi organizirali 30–40 članski mladinski pevski zbor, ki bi lahko bil ponos Lokve. Tudi ostale organizacije, vključno kmetijska zadruga, bi morale nuditi društvu vso pomoč.

DRUGO LETO VODOVOD

Ze letos bomo v Novokračinah pričeli s pripravljalnimi deli za popravilo vodovoda. Do konca leta bomo izkopali jarke in opravili temeljna dela za polaganje vodovodnih cevi, ki nam jih je predstavil občinski ljudski odbor v Ilirski Bistrici. Z denarnimi prispevki občine in v prvi vrsti s prostovoljnim delom bomo v Novokračinah že prihodnje leto imeli dovolj zdrave pitne vode, kar bo velikega pomena za naše zdravje in za nadaljnji gospodarski razvoj vasi.

Sveti Anton ali Pridvor?

Uspela živinorejska razstava

Morda se bo komu zdelo čudno, od kod se oglašamo. Minilo je že nekaj mesecev, odkar smo predlagali občinskemu ljudskemu odboru v Kopru, da bi naša vas Sv. Anton nad Koprom dobila lepo slovensko ime Pridvor. Nad vasjo je hrib in tudi nekaj domačij, ki jim pravimo Dvor. Če torej predstavimo predlog »pri«, bi pomenilo, da smo v bližini Dvorov. Uradno se naša vas še ne imenuje Pridvor, vendar se nam zdi čudno, da občinski ljudski odbor še ni razpravljal o tem našem predlogu.

No, in pri nas smo imeli pretekli teden prvo živinorejsko razstavo, ki je dosegla lep uspeh. Kmetovalci in živinorejci so razstavili okrog 60 glav goveje živine sivorjave pasme. Za najboljšo vzrejo so lastniki prejeli skupno

Vaščani imajo dokaj težav zaradi slabih prometnih zvez s sosednjimi kraji. Cesta, ki vodi v Ilirske Bistrico, je ob slabem vremenu skoraj neuporabna. V jesenskem in zimskem času zavirata blato in sneg redni odvoz drva in sadja. Vaščani upajo, da jim bo uspelo dobiti za popravilo ceste in drugih poti najnajnejša denarna sredstva. Pripravljeni pa so seveda tudi sodelovati s prostovoljnim delom. Treba bo le, da se lotijo ureditve njihovih prometnih zvez z večjo vztrajnostjo in agilnostjo.

Veliko Brdo

Vaščani imajo dokaj težav zaradi slabih prometnih zvez s sosednjimi kraji. Cesta, ki vodi v Ilirske Bistrico, je ob slabem vremenu skoraj neuporabna. V jesenskem in zimskem času zavirata blato in sneg redni odvoz drva in sadja. Vaščani upajo, da jim bo uspelo dobiti za popravilo ceste in drugih poti najnajnejša denarna sredstva. Pripravljeni pa so seveda tudi sodelovati s prostovoljnim delom. Treba bo le, da se lotijo ureditve njihovih prometnih zvez z večjo vztrajnostjo in agilnostjo.

62.500 dinarjev nagrad, ki jih je dala na razpolago tukajšnja kmetijska zadruga. Predvidevamo, da bomo prihodnje leto priredili več podobnih razstav, saj nam je ta dala pobudo, da bi sčasoma organizirali v naši vasi redne živinske sejme.

Opomba uredništva: Pozanimali smo se pri ObLO Koper v omenjeni zadevi in dobili odgovor, da je res prišel predlog za spremembo imena vasi Sveti Anton in Pridvor, da pa je bil ta predlog zavrnjen z utemeljitvijo, da mora prej o njem razpravljati in ga sprejeti vaški zbor volivcev. Sele sklep zborna volivcev bo nato obravnaval pristojni svet pri ObLO Koper in ga nato dal v potrditev seji odbornikov.

Veselje in žalost v šestem nadstropju

DRUGA LETOŠNJA PREMERA GLEDALIŠČA SLOVENSKEGA PRIMORJA

Kot drugo premiero v letošnji sezoni je uprizorilo Gledališče Slovenskega Primorja igro francoskega pisatelja Alfreda Gehrija »Šesto nadstropje«. Uprizoritev je režiral in izdelal zanjo sceno Srečko Tič.

Celo galerijo svojevrstnih značajev srečamo v tej hotelski mandsardi šestega nadstropja. Življenje in hotenje vseh teh ljudi v pariškem predmetju pa se vrati okoli osrednje točke: ljubezni. Toda ljubezni je več vrst in iz tega se rodijo zapletljaji in dogodki, veselje in žalost ljudi v šestem nadstropju. Ubogo poahljeno dekletec ljubi lahkoživega lepotca, reven delavec pa poahljeno dekle. In tu je še skrivnostna ženska, ki ljubi preteklost in uživa sedanjost in človek, ki ljubi ljubimkanje brez odgovornosti, slikar, ki ljubi svoje slike in njegova žena ter njena prijateljica, ki ljubita opravljanje in lepe obleke. Končno še mlada tipkarica, ki ljubi veselo življenje in njeni ljubimci, ki ljubijo šport. Zastopnika starejše generacije sta hišna lastnica, ki ljubi svojo najemino in oče uboge poahljene dekllice, ki tako zelo ljubi pisateljevanje, da ne vidi življenja okoli sebe. Skratka — koščel pisanega in zapletenega življenja, za katerega prav gotovo velja trditev, ki jo je zapisal nekdo, da je življenje mnogo prekratko, da bi ne bilo lepo in mnogo prelep, da bi ne eutili, kako je kratko in minljivo.

Ves ta pisan svet zanjubljencev in sovražnikov, sleparjev, šarlatanov in fantastov, se prepleta na razgibani in dobro izkorisčeni sceni šestega nadstropja. Tu je imel Srečko Tič prav gotovo srečno roko. Manj bi to lahko trdili za režijski koncept, ki ni ustvaril višinskega vzdusja šestega nadstropja, tega enkratnega pojma borbe in težav malega človeka, ki bi v ekonomskem in kulturnem svetu bil rad osebnost, a ga veže skupna nesreča: beda. Od tu tudi njegove intrige in neznačajnost, toda tudi nesebična požrtvovalnost in razumevanje, predvsem pa prvočutni občutek človečanske skupnosti. Režiserjevo spremščanje in krajšanje teksta delu ni bilo vselej v prid, razen tega so motili tudi nekateri tehnični spodrljaji, n. pr. mož hišne lastnice je stanoval med temi »brezdomci« v šestem nadstropju, lastnica pa v spodnjih nadstropjih med »boljšimi ljudmi«, kjer so prava stanovanja. Plesni vložek tudi ni bil povsem v skladu s časovno opredelitvijo igre, predvsem pa ne nekateri kostumi, ki so segali v današnji čas. Varčevanje na račun pomankljivega gledališkega fundusa se pač ne obnese.

Med najbolj uspelimi liki uprizoritev gre omeniti Filipino Jermanovo in Romano Lemutovo. Posebno Jermanova je prijetno presenetila z uspelo kreacijo poahljene in plahe dekllice, ki si, zaprta med štirimi stenami majhnega stanovanja, pač ni mogla nabратi življenjskih izkušenj. Za Romano Lemutovo velja to, kar v glavnem za ves koprski ansambel: nenehna umetniška rast, vidna od predstave do predstave.

Alfred Gehri »Šesto nadstropje« uprizoritev Gledališča Slovenskega Primorja v Kopru

Sodobnemu človeku sta nujno potrebni izobrazba in kultura

PIVKA

Iz poročila tajnika na občnem zboru pivške Svobode je bilo razvidno, da imajo 126 članov in štiri odseke: pevski, dramski, godbo in knjižnico.

Graje vredna je nezainteresiranost članov pevske sekცije, zato je tudi njihovo delo zastalo. Slaba stran je tudi to, da niso znali pritegniti v svoje vrste mladine.

Dramska skupina je v pretekli sezoni uprizorila le eno igro (»Dnevi sreč«). Svojo pasivnost opravičujejo člani s tem, da nimajo primernih prostorov ne igralcev niti režiserja.

Prav gotovo je bila med vsemi še najbolj delavna godba, ki je imela v pretekli sezoni kar 85 vaj in 17 raznih nastopov. Težave so bile v tem, da je več članov izstopilo in jih je bilo treba na hitro nadomestiti z novimi. Zato je nekdo na občnem zboru pripomnil, da je pivška godba pravzaprav šola.

Knjižnica v Pivki ima 3828 knjig. V letošnjem letu so bile že vse knjige izposojene.

Udeleženci občnega zbora so sklenili, da bodo s pomočjo sindikalnih organizacij pritegnili letos v Svobodo čim več članov, zlasti delavcev in mladine. Ustanoviti nameravajo tudi izobraževalno sekცijo, ki naj bi nadomestila dosenjanje Ljudsko univerzo. Dramska sekცija naj bi uprizorila dve deli, na gostovanje pa bodo povabili tudi sosedne dobre amaterske skupine in nekatera gledališča. Godba in pevci so obljudili vsak po en koncert. Za člane društva bodo še organizirali dva izleta.

J. Š.

TOMAJ

V Tomaju imajo MKUD »Srečko Kosovel«, ki je štel v lanskem letu 120 članov, v letošnjem pa samo 63. Na občnem zboru, ki so ga imeli pretekli mesec, so podali obračun dela za šolsko leto 1955/56.

Clani društva so se aktivno udej-

zaslutili, da nam bo ustvarila Grgurevičeva še uspešije like.

Med »večje« vloge lahko še štejemo dobro upodobitev futurističnega slikarja, ki ga je igral Janez Klasinec in »klasično« podobo predmetne tipkarice Brede Urbiceve. Nekoliko manj prepričljivo je zigrala Ančka Tičeva. Boječega ljubimca, sicer pa odločnega človeka, je dobro zaigral Karlo Marsel. Vloge ljubimcev sta imela Tone Albreht in Marga Fiščeva, ki sta izpričala svoje igralske kvalitete.

V manjših vlogah so nastopili še Tone Potušek, Marjan Bačko, Franjo Stibili, Igor Pelān, Jože Zalar, Lojze Usenik in Tiberij Lemut.

Primerno glasbo je izbral Zdravko Gašperlin, kostume pa Zora Ličen.

Z. L.

NAŠI KULTURNI PROBLEMI

Dobili komo

Društvo prijateljev glasbe

Potreba po rednem koncertnem življenju postaja v Kopru vedno bolj pereča. Razumljivo je, da se je bilo treba prejšnja leta marsičem odpovedati, saj smo kulturno življenje še posebno postavljal na noge. Danes pa, ko imamo že stalno gledališče, je treba misliti tudi na glasbeno plat umetniškega izvajanja.

Solski odbor Glasbene šole v Kopru je na svojih sejah večkrat razpravljal o koncertnem življenju in njegovem vzgojnem in družbenem pomenu, saj je ta problem tesno povezan z napredkom glasbenega šolstva. O teh vprašanjih je odbor sklenil spregovoriti na roditeljskem sestanku, ki je bil 7. novembra sklican na Glasbeni šoli.

V izčrpnom referatu je predsednik šolskega odbora Ivan Silič obrazložil potrebo po rednih, kvalitetnih glasbenih prireditvah ter v ta namen predlagal ustanovitev »Društva prijateljev glasbe«. Taka društva delujejo danes že po vseh večjih krajih naše države, saj so se izkazala kot izvrstne organizacije, ki vedno bolj dvigajo zanimanje za glasbo, obenem pa vzbujajo estetski okus, kar je važno posebno pri mladini.

Prvi namen »Društva prijateljev glasbe« je prirejanje koncertnih večerov. To bi bilo mogoče organizirati na ta način, da bi društvo med svojimi člani razpisalo letni abonma za določeno število koncertov, s čemer bi bili tudi delno kriti stroški za prve tri ali štiri koncerne. Za nadaljnje prireditve bi seveda morale prisločiti na pomoč prosvetne oblasti in organizacije, ki bodo pa to prav rade storile, če bo zanimanje vsaj tolikšno, kakor kaže do sedaj. Po dogovoru s Koncertno poslovalnico

v Ljubljani lahko pričakujemo, da nam bo ta ustanova pošljala najkvalitetnejše domače in tujne soliste ter manjše ansamble za razmeroma zelo nizek honorar. Končno dvorano daje na razpolago Glasbena šola v Kopru, tako da bodo stroški prav majhni ali pa jih sploh ne bo.

Druga naloga »Društva prijateljev glasbe« je pritegnitev mladih. Organizirati je potrebno široko mrežo članstva zlasti med dijaki, ki jih je v Kopru precej. Za mladino bi bile posebne glesbene prireditve — koncerti in predavanja — v poznih popoldanskih urah. Na ta način bo društvo poslušalcem izstirilo čut za umetniško dojenje in dvignilo zanimanje za resno glasbo pri mladini.

Prelog tov. Siliča je bil na roditeljskem sestanku sprejet z razumljivim odobravanjem, nakar je bil izvoljen iniciativni odbor za ustanovitev društva.

V. L.

Dve skupščini Kluba primorskih študentov

Dne 10. t. m. je bila na ljubljanski univerzi letna skupščina Kluba primorskih študentov. Udeležba je bila polnoštevilna. Prisotna sta bila tudi tov. Remškar in Nakrst.

V poročilu o delu v preteklem šolskem letu je bilo navedeno kot najbolj uspešno organiziranje smučarskega tečaja na Livku, akademski ples in literarno-glasbeni večer v Novi Gorici.

Studentje so izrazili željo, da bi začeli ponovno izdajati »Naš glas«. Tudi tov. Tine Remškar se je strinjal s tem predlogom. Studentje so razpravljali tudi o potrebi po oziroma povezavi med studenti in mladino, o vprašanjih štipendiranja, organiziranja raznih prireditv itd. Med sprejetimi ukrepi je potrebno omeniti načrt o organizirjanju gostovanja dramske skupine po Primorski, ponovnega izdajanja »Našega glasu« in povezave z mladino. Za predsednika so izvolili Svitja Vižintina.

Pri tem pa ne smem pozabiti tudi skupščine pevskega zboru primorskih študentov »Vinko Vodopivec«. Zbor je bil tudi v preteklem letu zelo delaven, saj je naštudiral kar 51 pesmi v raznih jezikih in narečjih in izvedel 14 koncertov, med katere spada tudi uspešen nastop v ljubljanski Filharmoniji.

Na svoji letni skupščini so sprejeli pravilnik, ki bo vezal študente-pevce na največjo odgovornost, disciplino in resnost pri vajah in delu v pevskem zboru. Letos za praznik 29. novembra bo šel zbor pet v Postojno, Ilirske Bistrici, Pivko, Košano, Hruševje; pozneje pa še v druge kraje po Primorski. Predvidevajo tudi ponovno gostovanje v inozemstvu.

V razpravi so poudarjali pereča vprašanja, ki tarejo pevski zbor. Najvažnejša sta dva problema: prostori in finančno vprašanje.

Za predsednika novega odbora je bil izvoljen Birsa Ivan, za tajnika pa Dujurovič Rudi. Poslednji je eden izmed najbolj delovnih in vztrajnih članov zboru primorskih študentov.

(HA)

Scena iz Gehrijeve igre »Sesto nadstropje«

stvovali v več skupinah, in sicer: dramski, recitatorski, folklorni, pevski, telovadni, tamburaški, fotografski in modelarski. Skupine so nastopale posamezno in skupno na raznih proslavah, kot so 29. november, Novo leto in zaključek šolskega leta. Delo v sekცijah so vodili profesorji.

Novi odbor je obljudil, da se bo resno zavzel za nadaljnje delo, da bi to edino mladinsko društvo na sežanskem še bolj zaživel. Zeleti je, da bi se včlanilo v društvo čim več mladine.

Dramska skupina je v pretekli sezoni uprizorila le eno igro (»Dnevi sreč«). Svojo pasivnost opravičujejo člani s tem, da nimajo primernih prostorov ne igralcev niti režiserja.

Iz kratkega poročila upravnega odbora KUD »Višava« v Štjaku je razvidno, da sta delali pravzaprav dve sekცije: dramski skupini in knjižnici.

Knjižnica razpolaga s 240 knjigami in ima okrog 60 bralcev. Pričenjuje strokovnih in sodobnih knjig.

Dramska skupina je gostovala z dramo Johna Knitla »Via malas na Gočah pri Vipavi, gostovanje v Hruševju pri Postojni pa je odpadlo, ker niso dobili prevoznega sredstva. V letošnjem letu namejavajo člani dramski skupine na študirati Kranjčevo »Pot do zlorina«.

Razen tega pripravljajo letos pravzaprav 55. obletnice ustanovitev svojega prosvetnega društva. Uprizorili bodo igro »Ne vdajmo se«. Obnoviti namejavajo tudi pevski zbor. Veliko zanimanja je za kmetijska predavanja in za film.

PLISKOVICA

Na letnem občnem zboru IZUD »Sloga« v Pliskovici so ugotovili, da je bilo društvo v preteklem letu tako nedelavno, kot še nikdar doslej. Vse delo je obsegeno v tem, da so začeli študirati igro »Deseli brat«, toda do uprizoritve ni prišlo.

Prav za dramatiko pa je v Pliskovici veliko zanimanja in tudi

ŠTJAK

Iz kratkega poročila tajnika tov. Josipa Tavčarja je bilo razvidno, da je v Dutovljah uspešno delovalo več sekცij prosvetnega društva. Mešani pevski zbor je pridno deloval, tako da je lahko sodeloval pri vseh proslavah na domačem odr. Manj je nastopil moški zbor. Letos so osnovali še kvintet. Dramska skupina je pripravljala ljudsko igro »Miklova Zala«, toda zaradi objektivnih težav ni prišlo do uprizoritve.

Lepo dela društvena knjižnica, ki se obogati vsako leto s številnimi novimi knjigami. Prav posebno pa je treba pohvaliti njeni sodelovanje s sežansko Ljudsko knjižnico. Prosvetno društvo »Venček« ima precej inventarja in odrskih potrebščin, s čimer so pomagali raznim kulturnim skupinam, ki so prisile k njim na gostovanje.

ŠTANJEL

Kot najbolj nujno vprašanje, ki ga je treba urediti še do 29. novembra, je ureditev knjižnice, dvoarane in kina. To je bilo mnenje udeležencev občnega zboru prosvetnega društva v Štanjelu. Predlagali so tudi, da bi ustanovili dramski, šahovski in pevski sekცiki.

V novi odbor društva so vključili člane iz Štanjela, Kobdilja, Hruševje, Čipnov in Lisjakov. Društvo šteje 118 članov.

NOBELOV NAGRAJENEC JUAN RAMON JIMENEZ

Letošnjo Nobelovo nagrado za književnost je dobil španski pesnik Juan Ramon Jimenez, ki živi kot emigrant v Ameriki. V svoji obrazložitvi je komisija za podelitev nagrad izjavila, da je nagradila Jimeneza za njegove španske pesmi in da je njegovo delo treba ocenjevati kot izrazit primer izredne duhovne višine in umetniške čistote. Na splošno glejajo v Jimenezu največjega predstavnika pesništva Iberijskega polotoka med obema vojnoma. Jimenez je oster nasprotnik Frančeve režima in je zato emigriral v Ameriko. Priznanje za svoje delo doživel precej pozno, na prahu 76. leta svojega življenja. Nobelovo nagrado so mu izročili v Washingtonu, daleč od rodne Andaluzije.

N A S I V Z G O J N I P R O B L E M I

PROTI ZASTARELIM NAZOROM

Zveza prijateljev mladine Slovenije je izdala pred kratkim v svoji knjižnici drobno brošuro izredno zanimive in aktualne vsebine DRUŽINA IN SOCIJALIZM. V knjižici so dopolnjena in redigirana predavanja tovarišice Vide Tomšičeve aktivce Zveze komunistov beograjske univerze. Objavljen članek je eno izmed poglavij omenjene brošure. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj odlokmov.

V našem javnem življenju, pa tudi v tisku, v dočrtih in na nekaterih prireditvah ni morda nikjer toliko namigavanja glede zakonske zvezne in družinskega odnosov, odnosov med morem in ženo, kakor ga je na povsem stare odnose, ko je v vsakem oziru podrejena ženska našla svoje mesto v družbi šele z omožitvijo. Pri tem ljubezen vsekakor ni imela glavne vloge in tako je nastala zakonska zvezna sama z zunanjim strani, znotraj pa je

bačedalje bolj razvija. Res, naša materialna podlaga še ne more nuditi polne možnosti za takšne odnose — tu mislim predvsem na ovire, ki onemogočajo ženski zaposlitve in podobno. V takšnih pogojih imajo zastareli nazori plodna tla, dolžnost mladine pa je, da se tudi v takšnih primerih boriti za napredna socialistična gledišča. Zato je važno poznati takoj zgodovino, kakor tudi perspektivo družbenega razvoja tudi na tem področju. Spoznanje, da ni moč obrniti kolesa zgodovine nazaj in na primer izločiti žensko iz družbene proizvodnje, vse to je zelo važno za prakso v našem vsakdanjem življenju. Mi smo v naših zakonih odpravili vse tisto, kar spominja na staro neenakopravnost ženske. V ustavi in v drugih zakonih smo skušali povsod upoštaviti popolno enakopravnost ženske bodi v gospodarskem, družbenem ali političnem oziru. V tej zvezni je zlasti važna tudi naša družinska zakonodaja. Toda morda najbolj na tem področju ostanejo mnogi naši zelo napredni zakoni precej časa programatske izjave, če ne najdejo nosilcev, ljudi, ki bodo v svoji življenjski praksi uresničevali idejo teh zakonov.

Najjam primer, ki ni značilen, pač pa zelo poučen, kako lahko pojmuemo napredne zakone celo kot omejitev svobode. Če se spominjate, so bili v nekaterih republikah pred leti uveljavljeni zakoni o prepovedi nošenja rdečega. Mlade ženske so to osvobodile z veseljem sprejete. So pa tudi starejše, ki smo jih s tem zaprli v hiši, kajti brez pajčolana ne smejo stopiti iz ceste: može in bratje jim tega ne dovolijo, pa tudi same nočejo. Isto se dogaja z nekaterimi zakoni na področju družinskih odnosov. Imamo nekatere pojave, ki veljajo za negativne, ki pa bi jih morali analizirati nekoliko globlje in osvetliti še z nekaterih strani, pa bi videli, da gre tu morda tudi za nekatere pozitivne družbene spremembe, čeprav so videti oziroma, če so v posameznih primerih tudi bili ne-

gativni. Na primer ločitve zakonov. Stoječ na čelu, da mora zakonska zvezna stvarno sloneti na sporazumevanju, na resnični ljubezni, na medsebojnem spoštovanju zakoncev, smo uzakonili možnost ločitve zakonske zvezne, ki je kot takšna prenehala, in to je pozitivno. Po vojni in nekaj let pozneje smo vsekakor imeli precej ločitev zakonov. Čeprav pri nas često mnogo pišemo in pretiravamo v zvezi s številom ločenih zakonov, drži, da glede na povprečje v drugih deželah pri nas nimamo prevlečenega števila ločenih zakonov. Vsekakor se ločitev ne veselimo. Ne smemo pa tudi gledati na ločitev zakona kot na straten pojav. Ločitev zakona je pravzaprav deklaracija, da se tisto, kar je mrtvo, tudi formalno razveže. Pri tem pa zadavamo na zelo težaven položaj ločene žene, ki je sklenila zakonsko zvezno na podlagi starega družbenega pojmovanja svojega položaja, ko je našla v zakonu, v

Obleka z gubami, primerna za vitke postave

Zimski ali jesenski plašč

bila za oba zakonca pekel. Toda vzdrževala se je zaradi javnosti, ker je bila v tem krepot, od tega pa nista trpela samo oba zakonca, marveč tudi otroci. Nekateri misljijo, da je še zdaj tako in da bo tako tudi ostalo.

To so v glavnem preživelci nazori v glavah ljudi, formirani v minulosti.

Zato sem bila vesela tega srečanja z mladino, ki zdaj ne le stopa na svoja mesta v nadaljnji izgradnji socialistične družbe, marveč ustvarja tudi svoje zakonske in družinske odnose v novih pogojih. Socialistična mladina mora, če hoče biti resnično svobodna, priznati enakopravnost sibernemu človeku, to pa pomeni predvsem ženski, da upostavi svoje ljubezenske, zakonske in družinske odnose na docela novih, naprednih glediščih. V naši življenjski praksi moramo zavrniti vrednotenje ljudi po premoženskem stanju, po položaju, zvezah in podobno, kar je prihajalo nekoč v poštev pri sklepjanju zakonskih zvez. Materialna podlaga družine je podana v možnosti dela za družbo in zasluga po delu ter v družbenem zavarovanju, ki ga socialistična druž-

delkov. Organizirali bodo lutkovno gledališče, dečki bodo izdelali lutke, deklice pa oblekce.

Odziv med učenci III. in IV. razreda osnovne šole ter dijaki nižje gimnazije je zelo velik, čeprav so mnogi že sedaj aktivni člani telovadnega društva Partizan in redni obiskovalci glasbenih šole. Dokaz, da se usmerjanja v poklice vesele tudi starši, je dejstvo, da so na roditeljskih sestankih želeli, da bi v te krožke sprejemali tudi učence prvega in drugega razreda osnovne šole.

Razni krožki (strojno-tehnični, modelarski, taborniški, radio-amaterski, šahovski, gasilski, strelski, pevski, dramatski, ženska ročna dela) bodo prav gotovo vzbudili zanimanje otrok. Vodstvo krožkov je prevzelo učiteljstvo in najaktivnejši delavci iz tovarn. V petih krožkih bodo začeli z delom že ta teden, v proslavo Pionirskega dne pa bodo organizirali razstavo iz-

Veliko razumevanja do mladine je pokazala Mehanotehnika, ki je darovala veliko igrač in obljudila drugo pomoč. Tudi občinski ljudski odbor je z nakazilom lepil prostor napravil Društvo prijateljev mladine veliko uslužbo, saj bo mladina našla v njih svoj drugi dom.

Da bi odtegnili mladino vplivu nevzgojnih filmov, ki jih ne manjka na naših platnih, bo društvo organiziralo dobre dopoldanske predstave in nastope mladinskega dramskega krožka. Razen tega bo dalo društvo otrokom še eno igrišče, da bi se najmlajšim ne bilo treba potepati po cestah.

Dosedanji uspehi so razvesljivi, posebno če upoštevamo, da smo le prevečkrat skrbeli za mladino samo z besedami, v bodoče pa bodo veliki načrti rodili gotovo še večje uspehe v zadovoljstvu staršev, veselje mladine in korist skupnosti.

-ik

Igor bo postal pionir

»Mamica, mamica, tovarišica je rekla, da bomo dobili čepico in rutko in značko in izkaznico in petem bomo pionirji in na čepici bo rdeča zvezda in ruta bo tudi rdeča,« tako je ves zasopel pripovedoval, ali bolje — kričal abecedarček Igor, ko je prišel pred nekaj dnevi iz šole domov.

»Čakaj no, in počasi povej; kdo te pa razume,« ga je mirila mama, ki iz te poplave besed resni mogla razumeti, kaj se je pravzaprav zgodilo, da je njen fantek tako vznemirjen. In Igor je takoj začel znova:

»No, tovarišica je rekla... in je vse še enkrat ponovil, kot bi ponavljal na pamet naučeno pesmico o čepici in ruti in rdeči zvezdi. Ves je žarel, oči so mu svetle, nato na navdušenega pričakovanja. Šele počasi je mamica razumela, kaj ji hoče Igor povedati:

»Že razumem, že, ampak kdaj bo to, tega mi pa nisi povedal, a je važno, da se bomo pripravili na tvoj sprejem,« je hotela vedeti mamica. Zdaj pa je prišel Igor v zadrgo — pozabil je, ko pa je bila vsa njegova pozornost namenjena predvsem čepici z rdečo zvezdo. Zamišljeno je gubal čelo in se skušal spomniti; kajti nejasno se mu je le dozvedelo, da je tudi o tem tovarišica nekaj povedala.

Nenadoma se je nečesa spomnil: »Mamica, kdaj pa je rojstni dan naše Jugoslavije?«

Mamica se je delala začuden: »Rojstni dan? Čigav rojstni dan?« Igor je bil že nestrenpen:

»No, naše republike, domovine, Jugoslavije!«

Bolj natančno pa res ne zna povedati ubogi Igor. Toda mamica ga že razume:

»A, takrat boste postali pionirji, to bo 29. novembra, kajne?«

Zdaj se tudi Igor spomni, da je slišal v šoli ta datum in že steče po koledar, da bi mu mamica pokazala, kateri dan bo to in kolikor bo še treba iti spat. Brž sta z mamico narisala v koledar veliko rdečo zvezdo na 29. november, tako bo zdaj Igor mogel sam šteti dneve in tešiti svojo nestrpnost.

Igorjeva mamica je pametna žena; dobro razume svojega sinčka in ve, da mora tudi sama prispetati, da bo ta dan res lep in bo ostal Igorju za vse življenje v spominu.

Zdaj vsak dan, ko pride Igor iz šole, najprej prerezeta novice v zvezi s sprejemom med pionirje in Igor pove vsak dan kaj novega.

Zdaj že dobro ve, kakšen mora biti Titov pionir in skuša biti kar ganljivo priden: mamici prinaša drva, briše posodo, varuje sestrico — sama dela, nad katerimi je do slej vedno vihal nosek in mu niso kaj dišala.

Zato pa tudi mamica premisljuje, kako bi Igorju napravila čim več veselje. Včeraj sta sklenila, da mu bo mamica kupila lepo novo belo srajco, da se bo od nje rdeča ruta čim lepše odražala.

Danes pa je ukrojila Igorju iz svojega starega krila modre hlače. Tako bo res pčavi pionir. Igor od navdušenja kar poskakuje. Po cele ure sedi ob mamici, ki šiva, in se pogovarja: kaksen je pravi pionir,

kako bo ob sprejemu in kaj je novega izvedel. Mamica pa tudi priporoveduje sinčku o junashkih dejanjih takih dečkov med našo borbo, takrat, ko so po naši zemlji teptali fašistični škornji. Igor posluša, sama ušeša so ga in široko odprete radovne oči. Neprestano prekinja mamico z vprašanji, še

večkrat pa z zagotovili, da bo on tudi tak, da bo on junak-pionir...

Razen tega pa pripravlja mamica Igorju še presenečenje za dan sprejema, ki ga dečko prav nič ne pričakuje. Družinski praznik bo to in mamica bo skuhalo za kosilo štruklje z rozinami, ki so Igorjeva najljubša jed, na mizi bo ta dan praznični beli prt in vaza s cvetlicami. Prav danes pa je kupila v knjigarni lepo knjižico, ki mu jo bo podarila za spomin na dan, ko bo postal pionir.

Skoraj bi težko povedali, kdo je nestrpnjeji: Igor ali mamica, kajti obema je že zdaj nekak praznično pri srcu in se veselita vsak po svoje.

Tako se pripravlja malo Igor in njegova mamica na pionirski praznik, ki bo tudi letos ob Dnevu republike, ko bodo malo cicibančki sprejeti kot vsako leto v pionirsko organizacijo. Prav bi bilo, če bi vse mamice posnemale Igorjevo mamo in Društvo prijateljev mladine in Pionirskim starešinskim svetom pomagale na ta način, da bi otrokom za ta dan pripravile tudi v krogu družine prisrčno praznovanje. Tu res ni treba velikih izdatkov, saj so otroci tako brž zadovoljni, le malo iznadljivosti in dobre volje, pa bodo vsi otroci preživeli ta dan tako lepo kot mali Igor.

Narda Zadnek

Jezikovni tečaji Ljudske univerze v Kopru

Ljudska univerza v Kopru je tudi letos organizirala jezikovne tečaje in s tem nadaljuje svoje delo na tem področju, ki ga je začela že lansko leto. Tečaji so v prostorih slovenske gimnazije v Kopru in tam se tudi sprejemajo prijave za vpis v jezikovne tečaje. Vpisina za vsak tečaj znaša 50 din, učnina pa je 200 din mesečno.

Vsi oni, ki se zanimajo za tuge jezike, naj se takoj prijavijo v gimnaziji, ker so nekateri tečaji že pričeli s poukom.

Razpored tečajev je:

Tečaj angleškega jezika:

Za začetnike: ob ponedeljkih in četrtekih od 18.30 — 19.30

Za naprednejše: ob torkih in petkih od 18.00 — 19.00.

Tečaj francoskega jezika:

Za začetnike: ob sredah in petkih od 18.30 — 19.30.

Za naprednejše: ob ponedeljkih in četrtekih od 18.30 — 19.30.

Tečaj nemškega jezika:

Za začetnike: ob torkih in petkih od 18.30 — 19.30

Za naprednejše: ob ponedeljkih in četrtekih od 17.30 — 18.30.

Posebno opozarjam na te jezikovne tečaje vse tiste, ki so zaposleni v gostinstvu, pri raznih turističnih ustanovah in organizacijah, v gospodarstvu in v trgovini, kajti le-tam je znanje enega ali dveh tujih jezikov pri njihovem strokovnem poklicnem delu nujna potreba.

Ce bi se prijavilo dovoljno število interesentov za italijanski jezik, bi se otvoril tečaj tudi za ta jezik.

Odbor Ljudske univerze v Kopru

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

JADRANJE

Koprski Brodarski dom na orumenelem papirju

Jadralna komisija Brodarske zveze Slovenije, ki ima svoj sedež v Kopru, je pripravila obsežen načrt za razvoj te najmlajše športne panoge v Sloveniji in za vsklajevanje dela klubov od Breterniškega jezera do piranskih solin. Iz njihovih načrtov in predlogov vam bomo naničili nekaj glavnih misli.

Med najbolj perečimi vprašanji razvoja jadralnega športa v Sloveniji je zgraditev centralnega Brodarskega doma v Kopru. Ta dom bi bil last vseh slovenskih jadralcev in veslačev, zgradili pa bi ga ob podpori vse republike. Ta ideja že precej časa tli na papirju, ki so ga leta orumena, za realizacijo pa še vedno ni nobenih stvarnih prijemov. V okviru Jadralne komisije bi morali brž ko mogoče osnovati posebno komisijo, ki bi se bavila s tem vprašanjem, stopila v stik z gradbenim odborom in se zanimala tudi glede zbiranja sredstev.

Letos je Jadralna komisija registrirala plovne objekte, verificirala tekmovalce in si preskrbela ustrezne prostore za delo. To delo ji je sicer povzročalo precej težav, kljub temu pa ga je uspešno opravila.

Vse jadralne prireditve so letos zelo skrbno pripravili in izvedli. Največja prireditve je bila v koprskem zalivu (»Koprsko regata«).

Ta prireditve bo odslej vsako leto in jo bodo vnesli tudi v mednarodni koledar. Uspelo je tudi republiško prvenstvo O-jol na Breternici pri Mariboru, republiško prvenstvo jadrnice SNIPE v Izoli in razne regate. Treba pa je pripomniti, da zaradi sporov še ni znan republiški prvak v tekmovanju jadrnice SNIPE in da bo morala komisija to vprašanje čimprej rešiti.

V aprilu so prijavili pri Mednarodni jadralni zvezi (SCIRA) prvo slovensko floto jadrnice SNIPE. V njej so zastopani jadralni klubi iz Kopra, Pirana, Izole in Ljubljane, šteje pa 6 jadnic in 12 tekmovalcev. V kratkem bodo ustanovili tudi prvo slovensko floto STAR, medtem ko pripravljajo v Mariboru floto O-jol.

Jadralna komisija je letos naveza več stikov tudi z inozemstvom (Italija, Avstrija, Švica). Vsekakor bo potrebno te stike v prihodnjem letu še poglobiti, predvsem zaradi izmenjave izkušenj.

Zelo zapleteno pa je vprašanje odnosov med slovensko in hrvatsko jadralno zvezo. Prišlo je namreč do raznih sporov, ki se v bojoči vsekakor ne bi smeli dogajati. Jadralna zveza Hrvatske je med drugim zelo pozno poslala Brodarski zvezi Slovenije razpis državnega prvenstva jadnic tipa SNIPE tako da do zadnjega trenutka niso vedeli, kje in kdaj bo to prvenstvo, glede evropskega prvenstva pa jih sploh niso obvestili. Največji spor pa je nastal glede udeležbe na tekmovanju 17. distrikta v Zahodni Nemčiji. Slovenska STAR flota je morala namreč odstopiti mesto dalmatinski in splitski STAR floti, čeprav so dežurna sredstva določili zanko. Ta in tudi nekatera druga nerešena vprašanja mečejo precej čudno luč.

Tedenska prometna kronika

S CESTE JE ZAVOZIL

V torek zvečer je na mokri cesti pri Pobeghi zaneslo avtomobil Zadržujoči hranilice iz Kopra, ki ga je upravljal voznik Josip Turk. Clovezkih žrtev ni bilo, škode na avtomobilu pa je za 20.000 dinarjev.

Z AVTOM V OBCESTNO OGRAJO

Na ovinku pri Podgradu je trčil posebni avtomobil v obcestno ograjo. Nedeljkovo Šliko iz Reke je dobil telesne poškodbe, na avtomobilu pa je okrog 400.000 dinarjev škode. Vzrok nezgode je bilo neprevidnost pri vožnji, ker ni šofer upošteval cestnega prometnega znaka.

VOZIL JE BREZ IZPITA

Brez opravljenega vozniškega izpita in v vinjenem stanju je upravljal motor na cesti Gračišče—Kubet Korando Stepančič iz Dekanov. Na ovinku je vozilo zdrznilo s ceste. Stepančič je vozil Čermard Cah iz Kortin sta pri padcu dobila težje telesne poškodbe.

SLOVENSKI JADRAN

NAMIZNI TENIS

Na Primorskem bodo v kratkem ustanovili namiznoteniško podzvezdo s sedežem v Kopru. Pobudo je bil novo ustanovljeni koprski na-

naš jadralni šport. Prav bi bilo, da bi se zastopniki obeh republiških zvez brž ko mogoče pomenili o vseh spornih vprašanjih in da bi prihodnje leto spore zamenjalo iskreno sodelovanje.

NOGOMET

KOPER—IZOLA 5:0

V nedeljo je bila v Kopru prijateljska nogometna tekma med domačim moštvo in članom ljubljansko-primorske nogometne lige Izolo. Domačini so zmagali s presenetljivo visokim rezultatom 5:0 (4:0). Izola je gledalce močno razčarala, saj so glede na njene zadnje uspehe računalni, da ima Koper le malo izgledov za uspeh. Res pa je tudi, da bo Koper, če bo nadaljeval s tako igro, kakor jo je pokazal v nedeljo, še marsikom prekrizal račune v Primorski nogometni podzvezi. Za Koper so dosegli gole Kavalič 3 ter Rožman in Turčinovič.

Tekma med Koprom in Izolo je veljala za pokal Dneva republike. Tekmovanje je organizirala Primorska nogometna podzveza, prijavila pa so se vsa primorska moštva in novo ustanovljena ekipa iz Mirna. Finalna tekma bo 29. novembra v Novi Gorici ali v Sempetru.

PLANINSTVO PRIJATELJSKO SREČANJE NA MATAJURJU

Alpinistični klub iz Cedada je povabil planince iz Gornjega Pošča na proslavo zaključka letosnje planinske sezone. Povabilo sta se odzvali planinski društvi iz Kobarida in Bovca. Po kratki slovensnosti v Cedatu so se jugoslovenski in italijanski planinci napotili na vrh Matajurja. Med potjo jih je prebivalstvo beneških vasi prisno pozdravljalo in jih pogostilo z buricami (pečenim kostanjem).

Med razgovori so italijanski alpinisti povabili naše planince in smučarje, naj bi se udeležili prvega smučarskega tekmovanja, ki ga nameravajo letos prirediti na italijanski strani Matajurja. Hkrati so izrazili željo, da bi letos izdelali skupen koledar zimsko-sportnih prireditiv na obmejnih smučiščih Matajurja.

Cloveku, ki je navajen na red, je težko brez ure. To so ugotovili že naši predniki. Zato so za vse tiste, ki niso imeli lastnih ur, postavili velike ure na javnih zgradbah in cerkevih stolpih. Te ure merijo čas in ga kažejo javnosti s svojimi velikimi kazalci. Da bi nepismeni ne bili prikrajšani, ure tudi bijejo. Prav takšna je med drugimi tudi ura na Kopru. Nerdno je le, da meri in kaže čas nekoliko drugače kot njene tovarišice, tako da sem se precej časa trudil, preden sem jo pogural.

Zdaj mi ne dela več nobenih preglavje. Ko kaže osem, bije pa tri četrt na devet, vem, da je ura natanko pol devetih. Ce bije osem, kaže pa četrt na devet, ni ura tri četrt na devet, kot bi morda kdo misli, ampak manjka le deset minut do devetih. Zgodi se tudi, da kaže in bije isto. Takrat morate biti posebno previdni, ker je prav tako lahko pol ure zadaj kot naprej. Takšnih kombinacij je še več, a ne morem opisati vseh zaradi pomanjkanja prostora. Sicer pa tudi ni potrebno, ker sem iz zanesljivih virov zvedel, da bodo pristojni sestavili posebno razpredelnico, s katere bo lahko vsak neuren državljan

miznoteniški klub. Upajmo, da bo imela na prihodnjem republiškem prvenstvu tudi Primorska svoje zastopnike.

SMUČANJE TEČAJ ZA SMUČARSKE SODNIKE

Okrajna zveza TVD Partizan v Novi Gorici bo v kratkem organizirala tečaj za smučarske sodnike. To vprašanje je zelo pereče, saj je na Primorskem zdaj le 10 sodnikov, potrebovali pa bi jih najmanj 30. Pobudo Okrajne zveze TVD Partizan je treba vsekakor pozdraviti, saj se zimski športi na Primorskem iz leta v leto bolj uveljavljajo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega nepozabnega, nadvse ljubljenega moža, očka, sina, brata, svaka in strica

IVANA GODNIČA - NINIJA

Izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so sočustvovali z nami ob težki in-tragični izgubi ter vsem, ki so izrekli sožalje. Zlasti se zahvaljujemo delavcem in pomorščakom kakor tudi celotnemu kolektivu piranske remontne ladjedelnice in Splošne plovbe iz Pirana, vsem množičnim organizacijam iz Pirana in Portoroža, sorodnikom, prijateljem in znancem za poklonjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti od Pulja do Pirana in mu izkazali posebno čast ob mrljškem odru na sedežu Občinskega komiteja ZKS in Občinskega odbora SZDL ter ga spremili do njegovega groba na piransko pokopališče.

Zahvaljujemo se govornikom za poslovilne govore, pevcom iz Pirana in godbi iz Lucije za izvajane žalostinke.

Zalujoča žena Merja, hčerkica Lavrica, mama Ivana, sestri Lavra in Danila, svaka Davorin in Mirko, nečaki Ninček, Anuška in Iki ter ostalo sorodstvo.

V nedeljo, 11. novembra 1956, je nenadoma umrl član osnovne organizacije ZK in terenske organizacije SZDL v Luciji

ANGEL FONDA uslužbenec Kmetijske zadruge v Luciji

Pogreb dragega pokojnika je bil v tork, 13. novembra 1956 v Piranu.

Zvestega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Občinski komite ZKS Piran
Občinski odbor SZDL Piran

Sporočamo žalostno vest, da je sredi vztrajnega in požrtvovalnega dela v 36. letu starosti nenadoma umrl tovariš

ANGEL FONDA

dolgoletni član občinskega ljudskega odbera in raznih komisij pri Občinskem ljudskem odboru Piran

Zasluznega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Nepozabnega sodelavca smo spremili na zadnji poti 13. novembra 1956 iz Lucije v Piran.

Občinski ljudski odbor
Piran

videl, kako jo je prazen avtobus reza proti Borštu...

Medtem jaz že opravil v Marezigh in stopil še k Sv. Antonu. V tamkajšnji gostilni sem zvedel za najnovejše politične dogodke v svetu. »Tudi pri nas v Jugoslaviji ni vse tako mirno, kot vidimo na zunaj, mi je zaupal nekdo, »Le kako ste tako dobro obveščeni, sem se začudil. »O, mi pa mi,« so se pohvalili, »mi smo vedno na tekočem, saj redno postujemo Radio Trst v naši gostilni. Morem sem priznati, da imajo prav. Tudi jaz sem zadnje čase opazil veliko vrenje po vsej Istri in Vipavski dolini. Bilo je tudi več žrtev in njihovo število že od septembra sem z vsakim dнем narašča. Zlasti odkar je Martin mimo.

Pred tem velikim vrenjem sem se zatekel v Pivko, kjer je bolj mirno. Vsaj misli sem tako. Pa sem se zmotil. V kolodvorski restavraciji so me namreč napadile muhe, da sem jim komaj ušel. Toliko jih še svoj živ dan nisem videl. Zveteč se jih je naročil okrog luči, da sto svečna žarlica sploh ni prišla do izraza. Res ni prav nič čudnega, če sem in tja tudi gostom servirajo kakšno. Drugače pa privajo, da restavracija dobro dela. Kako ne bi pri tolifik stalnih abonentih!

Po vsem tem mi res ni preostalo drugega, kot da se vrnem domov, kjer je prav zares mir, posebno kadar gre Juca po opravkih, ta malo iz hiše pa s svojimi vrstniki karte premestavat na koprski stadion. Mirno vas pozdravlja Vaš Vane

DIVAČA

Veliko zanimanje za organizirane tečajev za voznike motornih vozil je narekovalo, da so pretekli teden ustanovili v Divači Avtomoto društvo. V ta tečaj se je dosegel prijavilo že nad 120 oseb. Sedaj razmišljajo, kako bi razporedili tečajnike v dve skupini, da bi delo uspešnejši potekalo. Novoustanovljenemu društvu je ObLO v Divači pomagal pri nabavi avtomobila, ki bo služil tečajnikom za praktične vožnje.

Radio Koper

NEDELJA, 18. novembra 1956:
8.00 Domače vesti — 8.20 Kmetijska oddaja — 14.00 Glasba po željah — 15.15 Vesti — 15.20 Z mikrofonom po Primorski: Med Ciči in Brkinci — 15.40 Odmevi pod Nanosom: Nastop pevskoga zboru »Slavko Skamperle« iz Trsta.

PONEDELJEK, 19. novembra 1956:

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri juriranje popevke — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Pol ure ponedeljkovih popevk — 14.15 Domače vesti — 14.20 Ponedeljkov športni pregled — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki.

TOREK, 20. novembra 1956:

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri juriranje popevke — 13.30 Domäte vesti — 13.45 Tisoč in en tak (pisani spored orkestralne in solistične glasbe) — 14.15 Domače vesti — 14.20 Naše gospodarstvo — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Ali poznate te juhovske narodne pesmi?

SREDA, 21. novembra 1956:

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri juriranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Ritmi in pevci od tu in tam — 14.15 Domače vesti — 14.20 Kulturni dogodki na Primorskem — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Predstavljamo vam mariborski komorni zbor.

CETRTEK, 22. novembra 1956:

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri juriranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Ritmi in pevci od tega — 14.15 Domače vesti — 14.20 Zapiski našega reporterja — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Parača ritmov in popevk.

SOBOTA, 24. novembra 1956:

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri juriranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Ugani z nami, kaj je to? — 14.15 Domače vesti — 14.20 Zivljenje ob našem morju — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Motivi z jadranskih obal.

Gledališče SLOVPRIMORIA

SKOFIJE: 17. novembra ob 20. uri A. Gehri: SESTO NADSTROPJE.
DEKANI: 18. novembra ob 20. uri A. Gehri: SESTO NADSTROPJE.
ILIRSKA BISTRICA: 22. novembra ob 20. uri Marodić: SVETLOBA NAD DAVNINO.

Koliko je bilo odkritje Amerike

Ceprav je po več kot 450 letih težko ugotoviti, koliki so bili stroški Kolumbove ekspedicije in to še teže preračunati na sedanje cene, so se lotili tudi tega zamudnega dela. Tako so izračunali, da je odkritje Amerike bilo približno 20 do trideset milijonov dinarjev. To prav

gotovo ni mnogo. Ce še pogledamo, kako so bili za svoj uspeh nagrajeni sam Kolumb in njegovi mornarji, lahko govorimo samo o nevhaleznosti. Kolumb je namreč dobil za svoje potovanje približno 150 do 200 tisoč din, njegov prvi kapitan okrog 120 tisoč, mornarji pa plačo okrog 2000 din mesečno za čas trajanja potovanja.

Agresivna politika sedanje angleške vlade ni vzbudila ogroženje samo v drugih deželah ampak tudi v Angliji sami. Celo mirno vsečiliško mesto Oxford je postal prizorišče velikih demonstracij proti ministrskemu predsedniku Edenu in njegovi vladi. Studentje so na teh demonstracijah zahtevali odstop vlade in takojšnjo prekinitev angleško-francoskega brutalnega napada na Egipt.

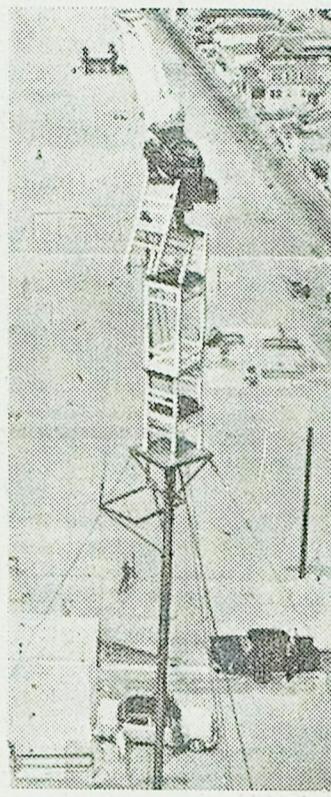
REKLAMA

V veliki čikaški modni hiši sta odjeknila dva strela. Osupli kupci so bili nato prične čudnemu prizoru: neki možkar je na vso silo tekel po stavbi, tik za petami pa mu je bil policaj. Oba sta imela v rokah revolverje. Ko je zgrabil policaj svojo žrtev za ovratnik, se je ta obrnil in ga »počesal« s klasičnim »krošnjem«. Policaj se je zleknil po podu. Ves čas se ni nihče zgani, da bi pomagal policaju. Pa tudi ni bilo potrebno. V tem trenutku se je iz zvočnika zaslišal glas: »Spoštovani poslušalci! Pravkar ste bili prične eni izmed epizod našega najnovješjega kriminalnega romana »Človek, ki je zagre-

šil umor«. Knjige si lahko nabavite v naši prodajalni.«

V Bruxellesu so vdrli vložilci v izložbo lokal, kjer prodajajo pribor za podvodni lov. Lastnik si tega nignal kdo ve kako k srcu. Razbite šipe ni dal zamenjati z novo, marveč je v izložbo postavljal takšen napis: »Pozor, tu si lahko ogledate, česa vsega ne poskusijo ljudje, da pridejo do zares čudovitega pribora za podvodni lov, ki ga prodajamo v naši trgovini!«

Sestrelji se je. To se je primerno ameriškemu poskušnemu pilotu na reaktivnih letalih Tomu Attridgeu. Med poletom je izstrelil nekaj raket, ki jih je nato dohitel in trčil vanje. Letalo, ki je bilo pri tem hudo poškodovano, se je zrušilo, pilot pa se je rešil s padalom. To je bilo prvič v zgodovini letalstva, da je neko letalo dohitelo lastne izstrelke.

Akrobat Tell Tegin je postal slaven zaradi svojih umetnosti, ki jih je izvajal na 33 metrov visokem stolpu. Zdaj pa je pripravil novo točko, ki je še zahtevnejša. Z balansiranjem na štirih stolih, ki so postavljeni na gibljivi platformi, je pokazal, da je res mojster ravnotežje.

ATOMSKA URA

V Sovjetski zvezni so izdelali uro, ki jo poganja atomski motor. Ura se odlikuje po svoji točnosti, ki se ne more primerjati z nobenim doslej znanim opatom za merjenje časa. Znanstveniki, ki so jo konstruirali namreč izjavljajo, da lahko zaostane ali prehiti le za eno sekundo v 300 letih.

Nenavaden potnik. Mlada slonica iz nürnbergškega živalskega vrta bi se bila rada »omožila«. Ker pa v mestu ni bilo priložnosti, so jo morali odpeljati v oddaljeni Amsterdam na Holandskem. Pri tem so uporabili najsodobnejše prevozno sredstvo. Kaže pa, da ji to ni bilo po volji, saj je povzročila osebju precej preglavic, preden so jo spravili v letalo.

»Kaj tu ni nobenih zdravnikov?«
»On je zdravnik te bolnišnice.«

Miss Gage je prinesla vrč vode in kozarec. Spil sem tri kozarce, potem pa sta me zapustili. Nekaj časa sem gledal skozi okno, zatem pa sem spet zadremal.

Jedel sem nekaj za kosilo, popoldne pa me je prišla pogledat glavna bolničarka Miss Van Campen.

Nisem ji bil povšeči, prav tako pa tudi ona ne meni. Bila je majhne postave in vedla se je nekam nezaupljivo in previsoko za svoj položaj. Zastavila mi je mnogo vprašanj in kazalo je, kakor da se ji zdi nekaj nečasnega, ker sem bil skupaj z Italijani.

»Ali bi lahko dobil k obedu nekaj vina?« sem jo vprašal.
»Samo, če ga predpiše zdravnik.«

»Dokler ne pride, ga ne morem dobiti?«
»Absolutno ne.«

»Pa menite, da bo sploh prišel?«

»Telefonirali smo ponj v Lago di Como.«

Odšla je iz sobe, noter pa se je vrnila z Miss Gage.

»Zakaj ste bili nevljudni z Miss Van Campen?« me je vprašala, potem ko je bila z veliko spremnostjo storila nekaj zame.

»Mislim, da nisem bil. Toda vedla se je zelo vzvišeno.«

»Pravi, da ste bili zelo napeti in grobi.«

»Saj nisem bil. Toda kakšna bolnica je to, ki sploh nima zdravnika?«

»Je že na poti. Telefonirali so ponj v Lago di Como.«

»Kaj pa počne tam? Se kopa?«

»Ne. Tam ima kliniko.«

»Zakaj pa ne dobijo drugega zdravnika?«

»Pst! Pst! Bodite dobrí, bo že prišel.«

Dal sem poklicati vratarja, in ko je prišel, sem mu rekel v italijanščini, naj mi preskrbi iz krčme steklenico Cinzana, steklenico Chiantija in večerne časopise.

Odšel je, se vrnil s steklenicama, zavitema v časopisni papir, ju odmotal in, ko sem ga poprosil, izvlekel zamaške ter postavil vino in vermut pod posteljo. Potem so me pustili samega.

ČE NE GRE DRUGAČE

V japonskem pristanišču Jokohama so cariniki začeli več milijonov cigaret. Bile so namreč vtihotapljene iz Amerike. To samo po sebi ni nič novega. Navadna carinska praksa. Toda cigarete niso in niso hoteli zgojeti. Na »pogorišču« se je zbral vse polno revežev, ki so brskali po pepelu, da bi našli kak »dime« in policija jih ni mogla nikakor razgnati. Tedaj pa so se domislili. Poklicali so na pomoč predstavnika vere. In res se je kamalu pojavit na prizorišču rešen svečenik, ki je s stroginim licem in še strožjim glasom preklesl vse, kar je še ostalo do poslednjega čika. Preklesti cigaret se ni hotel nihče več dotakniti.

FRANCOZI IN SLADOLED

Francozi so znani ljubitelji sladoleda, saj se uvrščajo med potrošniki tega na prvo mesto. Izračunali so, da porabijo samo za sladoled vsako leto 250 milijonov jajc, 30 milijonov litrov mleka, 13 milijonov kg smetane in 20 milijonov kg sladkorja.

Ameriška država Wisconsin je izrazito živinorejska, saj pridejo na vsakega njenega prebivalca kar tri glave živine. Razumljivo je torej, da ti ljudje preživijo večji del dneva v hlevu. Zato je občina navada, da imajo kar tam radijske in tudi televizijske sprejemnike.

Te dni je francoski zakonski par Fouquet praznoval v krogu svoje družine zlato poroko. Na sliki ju vidimo med svojimi sinovi, vnukmi in pravniki, ki jih je vseh skupaj 61. Oba zakonci pa sta še čvrsta in zdrava ter bosta lahko dočakala, da se njuna številna družina še poveča.

Smučarka: »Pohitite!«

PODGANE NAMESTO DENARJA ZA DAVKE

V Bombaju v Indiji so se podgane zelo razmnožile. Poskušali so jih iztrebiti že na vse mogoče načine, toda brez uspeha. Zdaj je mestna uprava razglasila, da vsak davčni obveznik lahko poravnava davek s podganami. Upajo, da bo to pomagalo in da bodo na ta način pritegnili v boj proti podganam vse prebivalstvo mesta.

Ležal sem v postelji in nekaj časa bral časopise, novice s fronte in seznam padlih oficerjev z njihovimi odlikovanji, potem pa sem segel navzdol, dvignil steklenico Cinzana, si jo postavil pokonci na trebuhi — z mrzlim stekлом na trebuhi — in sem srknil nekaj požirkov, pri tem pa, med posameznimi požirkami, delal s steklenico krogje po svojem trebuhu. Gledal sem, kako se zunaj mrak spušča na mestne strehe. Naokoli so letale lastavice, jaz pa sem opazoval, kako jastrebi letajo nad strehami, in pil Cinzano.

Miss Gage mi je prinesla kozarec z mehko kuhanimi jajci. Ko je stopila v sobo, sem spustil steklenico z vermutom na drugo stran postelje.

»Miss Van Campen je dala noter nekaj sherryja,« je rekla. »Nikar ne bodite nevljudni z njo! Ni več mlada, bolničnica pa pomeni janjo veliko odgovornost. Gospa Walker je prestara in ji ni prav nič v pomoč.«

»Čudovita ženska je,« sem dejal. »Povejte ji, da se ji prav lepo zahvalim.«

»Vsak hip vam bom prinesla večerjo.«

»Že prav,« sem rekel. »Nisem lačen.«

Ko je prinesla pladenj in ga postavila na omarico poleg postelje, sem se ji zahvalil in pojedel nekaj od večerje. Potem se je zunaj stemnilo in videl sem šope luči reflektorjev, ki so iskali po nebuh. Nekaj časa sem to opazoval, potem pa sem zaspal.

Spal sem v globokem snu in prebulil sem se samo enkrat, ves prepoten in prestrašen, potem pa sem dalje spal in poskušal pozabiti svoje sanje. Prebulil sem se dosti prej, preden se je začelo svitati, in slišal sem kikirikanje petelinov ter ostal buden, dokler se ni popolnoma zdanilo. Bil sem truden, in ko je bil že beli dan, sem napold zares zaspal.

XIV

Ko sem se prebulil, je bila soba polna sončne svetlobe. Prišlo mi je na misel, da sem spet na fronti, in stegnil sem se v postelji. Noge so me bolele in ošnili sem jih s pogledom; bile so še vedno v umazanih ovojih in ko sem jih pogledal, sem se spet zavedel, kje sem.

ERNEST HEMINGWAY:
Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

27

»Nisem bolnik,« sem rekel. »Ranjenec sem.« Opravili sta s posteljo in ležal sem na gladki, čisti rjuhi, z drugo pa sem bil pogrenjen. Gospa Walker je odšla iz sobe in se vrnila z bluzo od pižame. Oblekli sta me vanjo in počutil sem se zelo čist in prav v redu običen. »Zelo sta ljubezni z mano,« sem dejal. Bolničarka, ki se je imenovala Miss Gage, se je nasmehnila. »Ali lahko dobim požirek vode?« sem vprašal. »Seveda. Potem boste dobili zajtrk.« Ne želim zajtrkovati. Vas smem prositi, da dvignete zastore?« V sobi je bilo mračno, a ko so bili zastori dvignjeni, je vdrla v sobo sončna svetloba. Zrl sem ven na balkon, za njim pa sem videl strehe hiš, pokrite z opeko, in dimnike. Gledal sem čez strehe, pokrite s strešniki, ter videl bele oblake in čisto modro nebo. »Ali morda veste, kdaj pridejo druge bolničarke?« »Zakaj? Kaj medve ne skrbiva dovolj za vas?« »Zelo sta ljubezni.« »Ali bi morda radi nočno posodo?« »Lahko bi poskusil.« Pomagali sta mi in me dvignili, toda zman. Potem sem obležal in se zazrl skozi vrata, ki so vodila na balkon. »Kdaj bo prišel zdravnik?« »Brž ko se vrne. Poskušali smo mu telefonirati v Lago di Como.«